

*Ab affectarum partium, ac ipsarum affectionum natura, communia
præcepta de recta deligandi ratione traduntur.*

Deligationis duæ sunt species, operata & operans, atq; operans quidem celeriter, infatigabiliter, expedite, concinne, celeriter, absoluendo opera, infatigabiliter, facile agendo, expeditio autem ad omnia prompta est, concinnitas uisus incunda, ex quibus uero hæc exercitationibus comparentur, dictum iam est.

B

Alia communia utriusq; deligationibus, alia propria alterius tantummodo sunt. Expedite & celeriter deligationis quæ fit, propria sunt: bene & pulchre, iam facte.

Deligatione, n. quæ fit, operantem, quæ facta iam est, operatam uocat. Infatigabiliter autem & concinne utriusq; sunt communia, infatigabiliter nomine & significato utriusq; conuenit: concinne nomine quidem etiam ipsum utriusq;, significato tamen non simili modo, in ea enim quæ adhuc fit deligatio, concinnitas ex manuum motione existit: in ea quæ iam facta est, ex linteorum iam obductorum circūflectione, tamen licet etiam dicere dum adhuc fit circūuolutio fasciarum, existere in operantis deligationis specie concinnitatem posse. Sed infatigabiliter quoque in deligatione quæ fit, in iam facta magis spectat, ea, n. quæ iam facta est, sola fasciarum compressione fatigat, ac dolorem affert: quæ autem fit, & hac eadem re molestat, & eo quod vel apte vel minime continetur membrum, quod curatur, ex eo enim comprimere interdum solet, licet ipsa ligaminum iniectione recte admodum perficiatur. Possumus item dicere ex tangentium quoque congressu vel molestante, vel non molestante utriusq; deligationibus commune hoc esse, in ea quæ fit, ab ijs qui tenent membrum quod curatur, cum vel comprimunt, vel non comprimunt: in ea quæ facta iam est, ex appensione in manu cum mitella suspenditur, ex depositione in crure cum iniectione ei illa sunt, quibus firmatur, atque in collocazione sua detinetur. Adde quod ad infatigabilitatem deligationis quæ fit, operationis celeritas non parum confert, quæ quidem celeritas ab ipsa expeditione maxime absoluitur, atque hæc quidem deligationis quæ fit, bona præcipua sunt, ut & detentio ipsa non comprimatur, & expeditionis promptitudo adlit, nam error qui in habitu & figuratiōe committitur, communis etiam deligatarum partium est, nunc uero sermone instituit de deligatione quæ in comoda figuratiōe fit, figuratiōum autem propriæ uirtutes ac uitia sunt, non secus ac deligationum, de quibus quidem deligationibus tantummodo in presentia omissis figuratiōibus agit. Quando igitur expedite deligatio fit, celeriter opus absoluit, nam expeditione, quæ *δυσωγία* uocat, quidam significet, declarat, cum inquit: expeditio ad omnia prompta est, hoc autem fit cum ita præcognouit omnia ille qui nunc deligat, ut nulla ambiguitas, nullaque deliberatio incidere ei possit, dum operatur, ita ne oporteat, an non ita inducere deligationem. Expeditio igitur cum idem sit quod promptitudo, facillimam reddit operationem, at ipse infatigationem, ex eo quod facile agamus, existere dixit, expeditis autem & facilibus operationibus annexam esse celeritatem perspicuum est. Infatigatio itaque seu indolentia utilissima ijs est qui tractantur: atque ob ipsam expeditio, quæ celeritatem facillimam operationibus expedit, ac suppeditat. Concinnitas uero, quæ, sicut deinceps ipse dixit, insipientibus uoluptatem affert, ex superabundanti appensione dice medico adiuncta est, ad famam apud imperitos augendam. Cui qui studiosus gloriæ est, succumbit, ut amator ancillarum: qui uero hominum est studiosus, non succumbit ille quidem gloriæ, sed conciliare sibi eam nihilominus studet: datque operam ut laudet, quo maior ei ab egrotantibus fides adhibeatur, ita, n. fit, ut magis obediētes eos habeat, id quod in utilitatem maiorem ipsorum cedit. Nam huic apud uulgus & imperitos gloriæ acquirendæ non medicus tantum, uerum etiam philosophus studere consueuit, quippe cum si in honore & admiratione sit, magis prodesse ipsis possit, qui & imitari magis ea quæ agit, & parere ijs quæ iubet, perinde ac dei alicuius mandatis, parati sunt. Ex quibus uero exercitationibus hæc à medicis comparentur, i. ut celeriter, infatigate, concinne, & expedite agant, dictum esse inquit, dictum enim est, præcipue quidem, ubi superius ita ait: Opera exercere alterutris manibus agentem oportet, & utriusque simul, similes, n. sunt. Sed & paulo ante cum inquit: Exercere digitis quidem summis plerumque, indice ad magnam applicato, tota autem manu prona, utriusque aduersis.

C

Adde quod ad infatigabilitatem deligationis quæ fit, operationis celeritas non parum confert, quæ quidem celeritas ab ipsa expeditione maxime absoluitur, atque hæc quidem deligationis quæ fit, bona præcipua sunt, ut & detentio ipsa non comprimatur, & expeditionis promptitudo adlit, nam error qui in habitu & figuratiōe committitur, communis etiam deligatarum partium est, nunc uero sermone instituit de deligatione quæ in comoda figuratiōe fit, figuratiōum autem propriæ uirtutes ac uitia sunt, non secus ac deligationum, de quibus quidem deligationibus tantummodo in presentia omissis figuratiōibus agit. Quando igitur expedite deligatio fit, celeriter opus absoluit, nam expeditione, quæ *δυσωγία* uocat, quidam significet, declarat, cum inquit: expeditio ad omnia prompta est, hoc autem fit cum ita præcognouit omnia ille qui nunc deligat, ut nulla ambiguitas, nullaque deliberatio incidere ei possit, dum operatur, ita ne oporteat, an non ita inducere deligationem. Expeditio igitur cum idem sit quod promptitudo, facillimam reddit operationem, at ipse infatigationem, ex eo quod facile agamus, existere dixit, expeditis autem & facilibus operationibus annexam esse celeritatem perspicuum est. Infatigatio itaque seu indolentia utilissima ijs est qui tractantur: atque ob ipsam expeditio, quæ celeritatem facillimam operationibus expedit, ac suppeditat. Concinnitas uero, quæ, sicut deinceps ipse dixit, insipientibus uoluptatem affert, ex superabundanti appensione dice medico adiuncta est, ad famam apud imperitos augendam. Cui qui studiosus gloriæ est, succumbit, ut amator ancillarum: qui uero hominum est studiosus, non succumbit ille quidem gloriæ, sed conciliare sibi eam nihilominus studet: datque operam ut laudet, quo maior ei ab egrotantibus fides adhibeatur, ita, n. fit, ut magis obediētes eos habeat, id quod in utilitatem maiorem ipsorum cedit. Nam huic apud uulgus & imperitos gloriæ acquirendæ non medicus tantum, uerum etiam philosophus studere consueuit, quippe cum si in honore & admiratione sit, magis prodesse ipsis possit, qui & imitari magis ea quæ agit, & parere ijs quæ iubet, perinde ac dei alicuius mandatis, parati sunt. Ex quibus uero exercitationibus hæc à medicis comparentur, i. ut celeriter, infatigate, concinne, & expedite agant, dictum esse inquit, dictum enim est, præcipue quidem, ubi superius ita ait: Opera exercere alterutris manibus agentem oportet, & utriusque simul, similes, n. sunt. Sed & paulo ante cum inquit: Exercere digitis quidem summis plerumque, indice ad magnam applicato, tota autem manu prona, utriusque aduersis.

D

Adde quod ad infatigabilitatem deligationis quæ fit, operationis celeritas non parum confert, quæ quidem celeritas ab ipsa expeditione maxime absoluitur, atque hæc quidem deligationis quæ fit, bona præcipua sunt, ut & detentio ipsa non comprimatur, & expeditionis promptitudo adlit, nam error qui in habitu & figuratiōe committitur, communis etiam deligatarum partium est, nunc uero sermone instituit de deligatione quæ in comoda figuratiōe fit, figuratiōum autem propriæ uirtutes ac uitia sunt, non secus ac deligationum, de quibus quidem deligationibus tantummodo in presentia omissis figuratiōibus agit. Quando igitur expedite deligatio fit, celeriter opus absoluit, nam expeditione, quæ *δυσωγία* uocat, quidam significet, declarat, cum inquit: expeditio ad omnia prompta est, hoc autem fit cum ita præcognouit omnia ille qui nunc deligat, ut nulla ambiguitas, nullaque deliberatio incidere ei possit, dum operatur, ita ne oporteat, an non ita inducere deligationem. Expeditio igitur cum idem sit quod promptitudo, facillimam reddit operationem, at ipse infatigationem, ex eo quod facile agamus, existere dixit, expeditis autem & facilibus operationibus annexam esse celeritatem perspicuum est. Infatigatio itaque seu indolentia utilissima ijs est qui tractantur: atque ob ipsam expeditio, quæ celeritatem facillimam operationibus expedit, ac suppeditat. Concinnitas uero, quæ, sicut deinceps ipse dixit, insipientibus uoluptatem affert, ex superabundanti appensione dice medico adiuncta est, ad famam apud imperitos augendam. Cui qui studiosus gloriæ est, succumbit, ut amator ancillarum: qui uero hominum est studiosus, non succumbit ille quidem gloriæ, sed conciliare sibi eam nihilominus studet: datque operam ut laudet, quo maior ei ab egrotantibus fides adhibeatur, ita, n. fit, ut magis obediētes eos habeat, id quod in utilitatem maiorem ipsorum cedit. Nam huic apud uulgus & imperitos gloriæ acquirendæ non medicus tantum, uerum etiam philosophus studere consueuit, quippe cum si in honore & admiratione sit, magis prodesse ipsis possit, qui & imitari magis ea quæ agit, & parere ijs quæ iubet, perinde ac dei alicuius mandatis, parati sunt. Ex quibus uero exercitationibus hæc à medicis comparentur, i. ut celeriter, infatigate, concinne, & expedite agant, dictum esse inquit, dictum enim est, præcipue quidem, ubi superius ita ait: Opera exercere alterutris manibus agentem oportet, & utriusque simul, similes, n. sunt. Sed & paulo ante cum inquit: Exercere digitis quidem summis plerumque, indice ad magnam applicato, tota autem manu prona, utriusque aduersis.

2

Operata autem bene, pulchre, ac pulchre quidem simpliciter, sincere, uel similia & equalia equaliter, & similiter, uel

Septima Classis.

DDDDDD

ter, uel

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

ter. uel inæqualia & dissimilia inæqualiter & dissimiliter. ac species sunt, simplex, rotunda, ascia, sima, ocidus, rhombus, & dimidiata, accommodando speciem speciei, & affectioni eius quod deligatur. E

Cum duas deligationis species esse dixerit, atq; ex eis alteram quæ adhuc sit, operantem, alteram quæ facta iam est, operatam appellarit, in superiori oratione quo pacto operans optime efficiatur, declarauit, hic de operata profectur, quam pulchre quidem esse factam oportere ex eo inquit, qd simpliciter & sincere inducta sit, simpliciter quidem, si neq; implexam partem aliquam lintei, neq; duplicatam, neq; rugosam habuerit, sed plana tota, ac læuis fuerit, at sincere, cum secundæ ac tertix eodem in loco reuolutiones apte effectæ fuerint. Ac mihi quidem uidetur hic quoq; cum duo esse dixerit ex quibus pulchre deligatum esse quippiam potest, alterum. i. simpliciter, sine vlla expositione, utpote clarum reliquisse: alterum, quod est sincere, explicans subdidisse omnia quæ hic sequuntur. Aduerte igitur animum, ac memor sis eius quod modo dixi, cum sincere apte interpretatus sum, fit enim ut secunda reuolutio fasciæ interdum prorsus æqualis primæ, & ab ea nulla ex parte discrepans inducatur, interdum non æqualis, æqualis autem est, cum oræ latitudinis exacte inter se ita superiectæ sunt, ut neutra aut excedat, aut deficiat: sed vtrarumq; perinde ac si vna sit vnus duplicatæ fasciæ inuolutio, vnus atq; idem terminus esse videatur. simili modo & tertia superinducitur, & quarta, si tot opus fuerit. Nam in ea deligatione quæ rhombus, & in ea quæ semirhombus appellatur, seruari hoc exquisitè oportet. F

In ea vero quæ fracturis est accommodata, cū cubitus, aut brachium, aut femur deligatur, synceritatem alio modo fieri contingit. in ea siquidem duci primam fasciam sursum iubet, secundam prius quidem deorsum, deinde iterum sursum, quoad in eundem terminū cum prima perueniat, id quod nisi oræ latitudinis linteorum inter se varient, fieri nullo modo potest. synceritas tamen inest, si in tota deligatione declinatio à rotunda & circulari G

in uolutione æqualis seruetur. Rotunda enim siue circularis ea vocatur, quæ toto circulo absq; vlla declinatione affectam partem circūdat, in qua quidem oræ latitudinis fasciæ tam secundæ q̄ tertiæ reuolutionis ita supra se mutuo iniectæ sunt, ut neq; quicquam excedant, neq; deficiant.

At declinatis ab hac rotunda deligationis reuolutionem vel ad superiorem partem membri affecti, vel ad inferiorem duci necesse est. siq; in hac declinatio similis prorsus seruetur, sincera prorsus deligatio est. Quod si ijs quæ diximus animum aduertis, perspicuum iam tibi esse debet, vnum esse modum rotundæ ac circularis fasciarum circumiectionis, qui in se non admittat, ut magis, vel minus esse talis queat: declinatis aut deligationis nō vnū. q̄ppe cū fieri possit ut magis & minus altera q̄ altera declinet. Hic, n. Hippocrates eā q̄ parū declinat, asciam, quæ multum, simā p̄ translationem appellat. nam *σύντρα γων.* i. ascia fabri lignarij instrumentū quoddā vocat, H

quod in summitate, qua ligna incidit, prominens quoddā sup̄ciliū incuruat: perinde ac crepido.

Sima vero à Græcis dicunt loca ea parte qua planicies colli cōmittitur. cum tamen neutrum ex his simum per se sit, planicies enim plana atq; humilis procurrit, collis accliuus est, atq; editus, vbi vero inter se concurrunt, ibi figura sima efficitur. idē in via fit qua parte decliuitas alteri parti cōiungitur, sic in naribus sima ea pars dicitur, quæ mediā inter eminentiores subsidit, totus itē nasus ab hac parte simus nuncupatur, quippe cū multæ appellationes eorum quæ partes aliquas afficiunt, toti corpori etiam attribuatur, ut cum simum totum hominem appellamus. non eo modo homo simus dicit̄, quo crassus & tenuis, aut albus & niger: sed sic ut castus, aut fuluus, aut gibberosus, ab oculis videlicet & dorso sumpta appellatione. In naribus igitur, & vjs simitas proprie nominatur: per translationem vero ab Hippocrate hic in deligationibus, non secus ac crepido atq; I

A pido atq; ascia pro specie quadam inuolutionis fasciarum sumitur. nam cum asciatim plagulas cir-
cūficere brachio vel cruri iubet, nihil aliud facit, q̄ declinationē à circulari inuolutione ea forma
faciendā esse definit, qua ascia fabrilis est. non enim admodum obliquā eam esse vult, vt à rotun-
da multum abeat, sed eatenus tantum, vt ad contractas partes continendas firmissime sufficiat.

B quod sit, si is qui deligat, ei quam à principio instituit, æqualem subinde declinationem seruarit.

Non obscurum autē est inesse in vtraq; ex his
inuolutionibus, vt magis & minus esse eiusmodi
possint, cū neutra ex ipsis simplex sit, aut vni-
formis, sicut rotunda. rotundam enim & circularē
quasi simplici adiungit, deinceps vero asciam &
simam vtrāq; priuatim & separatim ponit, quē
admodum definitum est. Syncere igitur quasi
diferete & distincte significat, vt dixi. cū omnes
fasciæ inuolutiones vel oras in latitudine eaf-
dem, vel declinationem statam habent. statam
appello, cum partes fasciæ in latitudine extan-
tes inter se mutuo æquis intervallis distant. id

At vero Artemidorus & Dioscorides, sicut i
alijs innouant, & veteres lectiones immutant,
ita hic quoq; pro simplex, rotunda, simplex ro-
tunde scribendum censent: recte quidem illi hic
intelligentes, sed audacter tamen immutantes.
cum in plerisq; licet nō bene intellexerint, simili
audacia vsi sint. atq; iccirco effectum est, vt men-
tionem eorū hic fecerim, cū de innumerabilibus
quæ in superioribus hucusq; transmutarunt, ni-
hil dicere voluerim, propterea q̄ mihi videbant̄
hic recte quidem intellexisse, dum tñ clariorem
in modū rem audent transmutare, errasse in par-

C uis, neq; eo modo intellexisse sicut scriptor volebat. Sed de his semel dictum esse sufficiat. Cum
igitur prius dixerit Hippocrates, bene quidem simpliciter, syncere, & postea subiunxerit similia
& æqualia, æqualiter, & similiter: vel inæqualia & dissimilia inæqualiter & dissimiliter, quasi cō-
munem quendam scopum syncerarum deligationum docuit, nam æqualia & similia mēbra cor-
poris equaliter & similiter in omnibus suis partibus deligari debent: inæqualia vero & dissimilia
inæqualiter ac dissimiliter. Verū tamen vetera exemplaria, & qui librum hunc explanauerunt, p̄
defectum lectionem hanc scriptam esse attestantur. inæqualia enim & dissimilia tantummodo
legunt, inæqualiter & dissimiliter subintelligendum censent. quippe cum propterea ab aucto-
re fuerit prætermisum, quia manifeste ex convenientia eorum quæ sunt antedicta, intelligi
queat. At enim huiusmodi loquutionis modus breuitatis minime proprium est, sed per erro-
rem inductus videtur. quocirca melius est, si ita scriptum inuenitur, existimare, sicut multa alia
etiam ex antiquis exemplaribus deprauata reperiuntur, ita hic quoq; per errorem librarij con-
tigisse, vt verba ea prætermisum sint: atq; ita errorem ad nos vsq; deuenisse. In brachio igitur fa-
sciarum inuolutiones æqualiter & similiter facere possumus: in femore & cubito, ac paulo ma-
gis etiam in tibia deficere necesse est. nam in humero, & coxa oppositis partibus est opus ad de-
ligationem faciendam, quemadmodum etiam in lateribus capitis. partes enim frontis, & na-
rium rotundam fasciationem requirunt, quæ æqualiter & similiter inducta sit. eodem modo in

D vertice & si non rotunde, æqualiter tamen & similiter deligamus. Sed de his in sequentibus ac-
curatius dicemus, nunc ad reliqua pergendum est. Cum tres enumerauerit Hippocrates sim-
plices fasciarum inuolutiones, rotundam, asciam, simam: deinceps quasdam compositas com-
memorat, oculum videlicet, rhombum, & dimidiatam, quæ etiam semirhombum vocant. Postea subiungit, ac-
comodando speciē speciei, & affectioni eius quod deli-
gatur, speciem deligationis accommodandā esse inquit̄s
& speciei, i. formæ partis affecte, & affectioni ipsi quæ
in ea est. Species siquidē deligationis, quæ oculū voca-
mus, oculo adhiberi cōsuevit, vel cum p̄cidentia pericli
tatur, vel ea causa, vt quæ iposita ipsi sunt, contineantur.

Rhombo in capite vti solemus, cum vel futuras re-
laxatas, vel vlcis oras expansas cōstringere, vel cutē
aliquatūlū detractā cōtraher atq; agglutinā volumus.
pro ratiōe horum semirhombi quoq; vsus adhibetur.

Septima Classis.

DDDDDD ij Atq;

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

Atq; hæc quidem vt exempla scri-
pta ab Hippocrate sunt: vt pro ratio-
ne ipsorum vniciq; parti & affectio-
ni accommodatam deligationem aut
inuenire, aut ab ijs qui inuenerunt, di-
scere valeamus. Melius autem est, vt
qui etiam docet, nō absolute ac simpli-
citer iubeat, sed simul quoq; viam tra-
dat, qua ipse deligationem inuenerit.
nam qui discit, facile ita vel in memo-
riam reuocari, si eorum obliuiscantur
quæ didicere, vel quæ non didicerunt,

excogitare in super poterit. Quocirca satius fortasse erit, vt nos quoq; propriâ in vnoquoq; cō-
mentario traditionem faciamus de deligatione, quæ & parti corporis, & affectioni conuenit.

Bene autem deligandi duæ sunt species, vtilitatis quidem, vel cōpressionis, vel multitudine linteorum,

Species appellari hic differentias superius dictum est. Quæstionis aut non parue occasionem
explanatoribus hoc loco attulit, cum non explicarit nominatim duas species, sicut in alijs paulo
ante fecit. Altera igitur species in quâtitate effectio-
nis consistit, quâ ipse *ισχυρ.* i. validitatem ap-
pellat, cum inquit, validitatis quidem vel cōpressionis, vel multitudine linteorum, est. n. quædã
moderatio validitatis in deligando, quæ cum excedit, ex cōpressionis membrorum eos dolore
afficit qui egrotat: cum deficit, fasciationem laxam reddit. Alteram bene deligandi speciem non
dixit: sed deinceps post hæc quæ de validitate scripsit, in hunc modum subiungit.

Ac partim quidem ipsa deligatio medetur, partim medentibus inseruit.

Hæc aut bonæ deligationis species altera minime est: sed cōmunes oium deligationum vsus,
utilitatesq; in vniuersum comprehendit. in ijs etiam quæ subsequuntur quo pacto deligationis
moderatio seruetur, ostendit. postea de nodo agit. tum sequentem doctrinam aggrediens, certo
tamen inquit scientem, in decliua & in acutum abeuntia deligationem omnē eflugere, atq; elabi:
vt in superiorem partem in capite, in inferiorem in tibia, & cætera quæ subdit. deinceps de qua-
litate deligationis pertractat. cūq; in ea scire oporteat, vnde initium fasciæ singulis partibus, sin-
gulisq; affectionibus iniiciendum sit, quod finis deducendus, qua ratione mediæ inuolutiones faci-
ende, qualesq; esse debeant, hæc quoq; edocet: nam vbi inquit, at quæ mouent, vt articuli, qua
parte inflectuntur &c. modum iniiciendarum fasciarum tradit. & deinceps quo pacto fines ser-
uari firmiter queant, ostendit. atq; inde quæ nam deligationū opera sint, cōmemorat. ita vt bene
faciæ deligationis altera species quæ validitati opponit, vniuersa qualitas totius deligationis sit.
quia autem difficile erat particulares huiusce speciei differētias vno cōmuni nomine complecti;
iccirco hæc validitati oppositam speciem vna appellatione explicare non laborauit. nam hoc ita
esse ex ipsis Hippocratis verbis patebit, si singula in clariorem capitum distinctionē immutent.
Nominetur igitur totum hoc genus, euidentioris ac breuioris intellectio-
nis causa, quantitas de-
ligationis. nam validitas vel cōpressionis vel multitudine linteorum eo significato accipienda
est, quo *δυναμ.* i. potentia, aliquando consuevit. interdum enim eam imbecillitati opponunt &
impotentie, interdum latius ac cōmunius ita sumunt, vt potentiam atq; impotentiam significet:
quemadmodum etiam magnitudo modo magnum dūtaxat significat, modo magnum & paruū
comprehendit, atq; alia multa, quæ cum particularia sint, cōmuni cum vniuersalibus vocabulo
æquiuoce appellantur: ita enim nunc validitatis nomine vsus est. quippe cum neq; valide com-
primere, neq; adeo imbecilliter fasciis circūdare affectas partes oporteat, vt qui ægrotat, eas sibi
esse circūiectas non sentiat. Multitudine enim linteorum pro quantitate accipiendum est. nam
neq; hic ea multitudo intelligi debet, quæ paucitati opponitur: sed quæ tam multum, q̄ paucum
continet. mediocritas enim in deligatione bonum, id est vtile & conducens efficit. quanquam si
inter se comparentur duæ deligationes, quæ compressa magis erit, validiorem, alteram imbecil-
liorem dicemus. quippe cum absurdum nihil sit, si licet pro subiecta affectione moderata semper
sit deligatio, ad alteram tamen comparata vel valida, vel imbecillissimè appelletur. quando aut soluē-
dum sit, quando vel intendenda deligatio, vel linteorum multitudo augenda aut minuenda, in li-
bro de fracturis ipse euidentissime docuit.

Atq; ad hæc quidem hæc lex est.

Leges in ciuitatibus orationes quædam sunt, quæ quod agendum est præcipiūt, vetant quod
agi non debet. his similia esse ea quæ dicta hic sunt, inquit cum nullam in se coniecturā, aut ambi-
guitatem habeant, sicut alia nonnulla quæ in medica arte traduntur. Idem in libro de fracturis di-
xit, moderatius tamen enunciatione prolata. non enim absolute sicut nunc enunciauit / atq; ad
hæc

A hæc quidem hæc lex est sed inquit, atq; hæc quidem oratio tanquam iusta lex de fracturarum curatione constituta est.

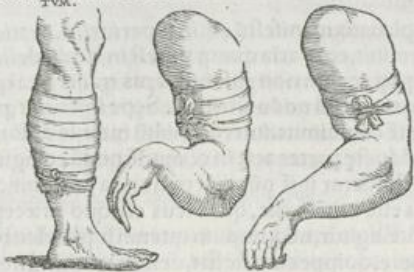
6 In his autem maxima deligationis ea sunt, compressio, ita ut imposta neq; abscedant, neq; inmitantur, sed affulcita quidem sint, non tamen allisa, atq; id in extremis minus, in medijs minimum.

In his, inquit, quæ ad validitatis speciem attinēt, maxima præcepta deligationis ea sunt, vt imposta supra affectam partem. i. lintea, neq; abscedant abstantq; à corpore, neq; id prorsus comprimant: sed affulcita quidem sint, hoc est firmiter sint applicata, non autem allisa, i. non ita strictim, ac vehementer circūuolutum sit linteum affectis partibus, vt dolorē creet. Atq; hæc de compressione quantitate præcepta minime ea parte qua morbus est, transgredi debemus: in extremis autem partibus licet seruanda sint, minorem tamen q̄ in medijs curam requirunt. Pulcherrimum siquidem est vt nullum prorsus errorem in arte committamus, sin autē alicubi errare contingat, ea in parte id esse debet, vnde minus damnum resultat, vbi vero nocentū alicuius momenti extat, ibi minime peccandum est.

7 Nodus & acia distributa esse debent non deorsum, sed sursum, in exhibitione, & respectu, & deligatione & posteriore habitu.

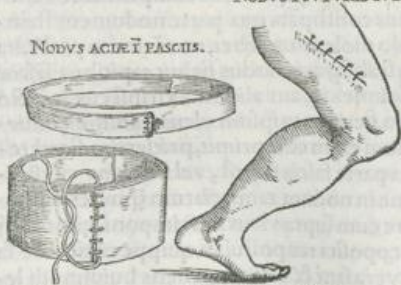
B Cur huic de deligatione tractationi præter ordinem hoc interferuerit, paulo post videbimus: nunc prius tentandum est, vt quid sibi velint hæc verba, intelligamus. Est inter explanatores dissensio: alij sursum ac deorsum de productione in longitudinem accipiendum censent: alij de ea quæ ad affectionem membri spectat, quid autem distributum esse aut in acia aut in nodo significet, neutri explicauerunt. Nodum quidem vocari vinctiōnem, quæ ex fascijs inter se connexijs, complicatisq; fit, siue duobus capitibus, siue altero tantum in duo crura discisso, siue tertio extrinsecus iniecto, quod comprehensamentum vocant, nemo est qui nesciat.

QUOD EXTRINSECUS INIECTO NODUS DICO CAPITE NODUS EX DVORUM TV EST COMPREHENSAMENTUM IN DVO CRURA DISCISSE. CAPITIBVS FASCIE.

NODVS I SVTVRVS CVTIS.

NODVS ACIE I FASCIS.

gnificet, neutri explicauerunt. Nodum quidem vocari vinctiōnem, quæ ex fascijs inter se connexijs, complicatisq; fit, siue duobus capitibus, siue altero tantum in duo crura discisso, siue tertio extrinsecus iniecto, quod comprehensamentum vocant, nemo est qui nesciat.

Notum item vniciq; est, aciam dici filum p foramen acus traiectum, quo vel partes corporis dissectas inter se cōmittere, vel caput fasciæ subiectis partibus assuere consueuimus, atq; hic de ea acia agit, quæ ad futurā fasciæ iniiciendā præparata est, cuius distributionē sursum ferri vult.

Quid vero distributionem appellēt, ex ipso licet cognoscere, q̄ saepe hoc nomine, pro fasciarum ab initio vsq; ad finem inuolutione vtitur, nam in fracturis initium vtrarūq; fasciarum supra ipsam fracturam collocandū iubet, tum primæ distributionem sursum, secūde primū deorsum, deinde sursum esse faciendam censet: distributionem vocans totam fasciarū quasi progressionem, quam à principio vsq; ad finē inuoluedo circum ægrum corpus efficitur. Simile qd in acia distributio significat, cū enim acus & ex superioribus partibus ad inferiora, & è cōtrario

D ab inferioribus ad superiora traici queat, quin etiā neutro modo, sed declinando à sinistra ad dexteram, vel à dextera ad sinistram, in vnaquaq; distātia sursum ferri ipsum iubet, nam si caput fasciæ subiectis eius partibus assuendum est, in quibus deligationibus oppositis regionibus opus non est, vt in brachio, & cubito, & femore, & tibia, vel à sinistra ad dexteram, vel à dextera ad sinistram acum traiciamus, necesse est, atq; vtrolibet modo, dare operam debemus, vt declinando semper in superiorem partem finem fasciæ subiectis inuolutionibus assuamus. Vbi vero oppositæ partes requiruntur, vt in humero, & coxa, illud studendum est, vt finis fasciæ in superiorem partem feratur: atq; ibi acu ab inferiori parte sursum traiecta sutura iniiciatur ita, vt non superiorem partem ad inferiorem detrahamus, sed inferiorem e contrario ad superiorem attrahamus, quippe cum alterutrum effici in consusione liceat, quocirca traiecta acu filum trahente inferiorē partem ad superiorem attollere, non deprimere superiorem ad inferiorem debemus: id spectantes, vt à superioribus fasciæ partibus inferiora sursum attrahantur, atq; hoc facere nos iubet, dum æger dignoscendam affectam partem medicis exhibet, dumq; eam ita collocant, vt respectu ad medicum habito curationi suscipiendæ sit accommodata, tertio dum deligatur, primā occasionem in exhibitione appellauit secundam, in respectu: tertiam in deligatione, sed quarta quoq; est, quā ἐν πίεσει, i. in compressione vocat, nonnulli tñ pro ἐν πίεσει legēdum censent ἐν τῇ ἐπιείξει, i. in Septima Classis, DDDDDDD iij posteriore

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

posteriore habitu, quod mihi magis placet, cum post absolutam curationem in eo habitu mem- **B**
brum reseruatur, qui maxime est accommodatus. hanc. n. occasionē posteriorem habitum supe-
rius quoq; nuncupauit. In omnibus igitur his temporibus sicut vnam formā inuolutionis fasci-
arum seruari, ita nodi quoq; & aciarū distributionē sursum semper atollī vult: quò caput videlicet
fasciæ firmiter sublatum à totis reliquis inuolutionibus contineatur. Illud vero cōsideratione di-
gnum videtur, quod ab explanatoribus prætermissum fuit: quo pacto nodi & aciarū distributio si-
cut in reliquis occasionibus, ita tūc quoq; sursum ferri debeat, cum ægrotantes medicis inspiciē-
dos sese exhibent. Nam cū alij ad medicos ingrediendo ipsi accedāt, alij gestatione deducantur,
sicut ipsis visum fuerit, membris affectis aliquando vel appensis vel deligatis, aliquando utroq;
modo iam dispositis, penes eos qui prius hæc fecerunt, nodorum & aciarum fuit facultas, nō pe-
nes medicos qui postea inspecturi ipsos sunt, vel curaturi. Fortasse igitur tūc quoq; medicis esse
opus existimat, quippe cum incidat interdum, vt in itinere, aut in agro percussiones nōnulli, aut
luxationes, aut vulnera patiantur, vbi neq; medicorum plurium conuentus diligentioris confi-
derationis causa fieri potest, neq; instrumentorum, aut supellectilium necessariorum, aut linteo-
rum, aut laqueorum, quæ omnia ad curationem requiruntur, copia adest. Ea itaq; in occasione q
aderit medicus, quibuscunq; potuerit linteis membra affecta deligabit, atq; excipiet. & si vel no- **F**
do vel futura constringere opus fuerit, accommodate id præstabit. In vrbem autem reuersus æger
consuetis medicis sese exhibebit. primum, vt accuratius quid passus fuerit, cognoscāt: deinde, vt
vel luxatos articulos reponant, vel fracta ossa conforment, vel vulnera consuant, vel contulis cō-
uenientem curationem adhibeant, quæ cum fecerint medici, postea deligabunt. post deligationē
membrum accommodato habitu deponendum curabunt.

Initia non ad vlcus, sed hinc vel inde nodum iniicere oportet. **S**

Quid iniicere nodum hic sibi velit, ex modo explanatis manifestū est. in superiori. n. oratione
nodum & aciarū inter se distinxit. nūc alterius tm̄ meminit, eo q̄ acia quoq; potest in nodū desine-
re: immo in eum oīno finit in oibus quæ suuntur. quippe cum non absolute acus trañci p̄ ea quæ
suunt, consueuerit, sed cū acia inserta, quæ inter se partes eorū nodo astringit. Sepe igit̄ fit, vt ppe
inter se & initiū aciarū & nodus sit, quæadmodū cū cutē consuimus. interdū multū inter se distāt, vt
in fascijs euenit. in q̄bus sepe ex multo interuallo adductæ partes aciarū in cōmunē nodū colligunt.

NODVS I SVTVRIS CVTIS.

Videtur igit̄ nūc dicere, non ea parte iniicē- **G**
da esse initia aciarū, qua vlcus est. quo præcepto
intelligitur, neq; nodum intendi supra vlcus de-
bere. quippe cum sic fiat, vt non tantum à nodo,
sed à fasciā quoq; ipsa vlcus comprimatur vehe-
mentius constipata qua parte nodum constrin-
gi paulo violentius debet, vt cōtinere possit. ita
quoq; si absq; acia nodus sit, aut capitibus fasciæ
inter se innexis, aut aliquo extrinsecus iniecto
vinculo, fieri supra ipsum vlcus minime conue-
nit. ipsum enim comprimit, præsertim si vel te-
nuis ea parte fasciā subest, vel sine lana circūie-
cta est. Mihi tm̄ hic videtur Hippocrates de connexionione in nodum tam aciarum q̄ mitellarū in-
tellexisse. Nonnulli vero existimāt initia fasciarū iubere eum supra vlcus non imponi. quorū alij
locū hunc ita etiā legunt: vere illud qdem, non tm̄ ita, vt pposita res postulat: quippe cū non de fa-
scijs, sed de acia & futura p̄sens oratio instituta ei sit. nā vera sanē & arti congruens huiusmodi le-
ctio est, qua dicūt, initia fasciæ non supra vlcus, sed hinc & inde esse iniicēda. i. ex alterutra parte **H**
vel dextera vel sinistra. Ita. n. fit, vt quod in libro de fracturis scripsit, recte dictū esse, neq; aduer-
sari p̄senti huic orationi videat̄. cum. n. ibi initia fasciarū supra partē affectā, siue fractura ea fue-
rit, siue vlcus, neq; superius, neq; inferius iniicēda esse iubeat: de distantia p̄ longitudinē intelli-
git. hic nō ad longitudinē, sed latitudinē spectans initia nō supra vlcus, sed hinc & inde iniicere
oportere asserit, ex alterutra latitudinis parte vltra vlcus. non. n. hoc impedit quo minus neq; su-
perius neq; inferius iniectionē hanc esse factā intelligamus. Qui tm̄ librū hunc explanauerunt,
lectionē hanc nō agnoscut. quocirca merito dubitant qd sibi velit hic Hippocrates, cum inquit,
Initia nō ad vlcus, sed hinc vel inde nodū iniicere oportere. Ac q̄busdā placet initia fasciarū pro
extremis esse intelligēda, cum tm̄ extremū seu terminus, quod *τὸ πῶς* dicūt, generalius sit q̄ initiū.
quæadmodū Plato etiā nos docet, extrema inquiring & terminos & initiū & finē significare. q̄ si
generaliorē appellationē pro specialiori sumere possumus, licebit initiū extremū appellare, non
secus ac finem: finem tm̄ esse initiū dicere nō licebit. At enim cū nullius alterius rei initiū intel-
ligi queat q̄ fasciarum, aut aciarū, aut mitellarum, fieri aut non possit, vt de fascijs intelligamus, de
aciarū & mitellis intelligendū est, seu si placet de fimbrijs. nā hęc quoq; deligationē possunt cōtine-
re, quemadmodum etiā angustæ habenæ, quæ extremis partibus iter se innexę vinculū efficiūt.

Nodum

9 Nodum autem neq; in mora, neq; in opere, neq; eò ubi inane, ne in inane iaceat.

A Cum in superiore oratione initia eorum que nodum efficiunt, non esse supra vlcus statuenda censuerit, sed alio in loco, quo videlicet nodus quoq; poni debet, nunc loca ipsa ubi ponendus nodus est, docet. Rerū. n. doctrina aliquā fieri ex earū accidentibus consuevit. ita autē appellat ea que cum possint accidere, nondū tñ acciderunt. estq; oratio hæc huiusmodi sententię: Nodū collocare debemus nō supra vlcus, sed ea parte, qua distributio eius ferri sursum valeat, obseruātes ne in mora, aut opere, aut inani eū constituamus. Morā vocat eam partem mēbri, qua vel inflexū, vel extantum, vel in latus morās operat. estq; mora ingredientī homini planta pedis, cubanti totum dorsum, & maxime extātes eius partes, capitisq; occipitium, sedenti natium, inferiora. q; si quis deligatus operaturus manibus est, qua operatione vsurus sit, & circa quæ extrinsecus, diligenter inspicies, quo moram eius possis inuenire. operationes autem circa dearticulationes fiunt: quocirca eæ tibi sunt obseruandæ, ac præcipue illæ quæ deligato membro operaturæ sunt. Nā bene Hippocratē hic præcepisse, ne nodus qui totā deligationē cōtenturus est, supra partes ponatur, que in motibus immutant, perspicuum est. quippe cum alioqui interdū laxiores, interdū compressiores q̄ conueniat, nodi ex qualibet motione euasuri sint. Quod autē in fine huius orationis dixit, inane. i. *ἐνὲν*, vanum oēs interpretant, ac si inefficax atq; inutile dixisset. Græci. n. *ἐνὲν* eos vocant, qui ab ortu & surdi simul & indistincte loquentes nascuntur: qui videlicet in vitę actionibus prorsus inutiles sunt, ita igitur quod deligationem nihil iuuat, appellasse inane Hippocratem aiunt. quanq̄ fieri potest, vt per κ literā scripserit Hippocrates *κεκέν*, & per errorem postea omissa prima litera *ἐνὲν* librarij posuerint. ex qua tñ lectione eadē sententia existet. *κεκέν* enim est, quod à nobis *κενόν*, id est inane, & vanum dicitur, quod inutile appellant. Quoniam igit̄ multos scimus vel ex ignorantia, vel dū videri volunt esse diligētes, inutiles nodos fasciis inducere, ideo subiungit ne in inane iaceat. i. in vanū, quod videlicet etiam inutile est. Visum autem est cuidam ex interpretibus huius libri inane hic dici vacuum locum: id est alam, poplitem, inguen, que humero, genu, coxæ opposita sunt. corpori enim esse impressum atq; innixū oportere nodum aiebat, non in concauitate depressum. cuiusmodi esset, si sub ala, aut poplite efficeret. Quod si hoc non admodum probabiliter dictum esse videatur, non est tñ reiiciendum, vt siquidem eo possumus, quippe cum in ijs quæ tuta sunt, mediocriter etiam probabile satis esse debeat.

10 Nodum & aciam mollia & non magna esse conuenit.

C Rursus hic, sicut in principio, duorū nominū fecit mentionē, inter se res distinguens, de quibus dicunt, aciamq; appellat illud quod vnā cū acu traicit, siue linū id sit, siue lana, siue quippiā aliud huiusmodi: nodum autē quod ex habenarum aut crurum fasciarum implexione, ac nexu fit. quorum vtrunq; molle quidem esse debere, ne locum egrū comprimat, perspicuum est. non magnū autē etiam esse oportere celeritas, quā in operationibus laudat, declarat: cū in longis acijs esse non possit: neq; item in longis habenis, & fasciarum cruribus, & comprehensamentis. nominibus. n. his ea appellant. Nodi igitur magni dependebunt, molestiāq; insuper exhibebunt, dum vulnera nexu ipso qñq; attingent. Apte autem non magna dixit, cum posset parua dicere, propterea q; sicut magnum ob has quas dixi absurditates fugiendum est, ita paruum quoq; non est admittendum. cum in operatione ipsa iniectorum digitorum prehensiones facile elabatur, & in moram temporisq; longitudinem rem inducat, sæpe etiam è cōnexionē ob breuitatem effugiat, atq; ita iterum nos operari circa idem cogat. Quin etiam fit interdum, vt paruus nodus innexus esse videatur, & postea in depositionis tempore dissoluatur. Consentaneū igitur est, vt & nimis parū non secus ac magnum euitantes, quod mediocre est, sicut in oibus, ita hic quoq; eligamus. id autē per alterius extremorum negationem interdum nominant, quemadmodum hic Hippocrates fecit, dum non magnum dixit, qui si non paruum etiam dixisset, idem potuisset exprimere.

11 Certo tamen scientem in decliua & in acutum abeuntia deligationem omnem effugere, ut in superiorem partē in capite, in inferiorem in tibia.

Si pro certo scientem/certo scire dixisset, perfecta esse oratio ex se, & non pendere videretur. nunc vero suspensa esse adhuc videtur. vnde nonnulli cum sequentibus eam cōnectendam censent, vt integra huiusmodi euadat: Certo tamen scientem in decliua & in acutum abeuntia deligationem omnem effugere, vt in superiorem partem in capite, in inferiorem in tibia, deligare oportet dextera in sinistra, & sinistra in dextera, excepto capite. Sed hoc nullam habere conuenientiam videtur. non enim propterea eiusmodi deligationes faciendæ sunt, quia nodus in decliua & in acutū tendentia fieri consueuerit: sed alia de causa, vt deinceps ostendemus, dexteras partes in sinistras, & sinistras in dexteras deligare iubet. Nam hoc/certo scientem in decliua & in acutum abeuntia fugere deligationem/eò vsq; pendet, vbi inquit, Insuper autem circūficere oportet tum comprehensionis causa eorum quæ circa hæc sunt, tum reprehensionis vniuersæ fasciæ in quiescentibus, & cassioribus partibus corporis: & quæ sequuntur. quæ quidē ego paulo post

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

explanans hoc idem manifestius declarabo. nunc cum præter ordinem interiecta hæc sint, per se ipsa sunt consideranda.

Deligare oportet dexteram partem in sinistras, & sinistras in dexteram, excepto capite: id enim per processionem est deligandum.

Huiusce præcepti maximus usus in fracturis est. Circūducere enim semper est necesse in contrariam partem, cum in altera vlcus reperitur. si dextra pars affecta est, in sinistram: si sinistra, in contrariam. quemadmodum cum totum os per transversum fractum fuit, æquilibrē deligationem adhibere, plagulis ea figura, quæ rotunda & circularis vocat, circūiectis, cōsueuimus. Quod igitur inquit huiusmodi est: Deligare debemus dexteram partem affectam, ad sinistras fasciam circūducentes: sinistras vero in contrarium ad dexteram. id autem fit, cum initium fasciæ in parte affecta ponimus, non supra fracturam quædam, aut vlcus planè, sed hinc vel inde. altera vero manu in contrariam partem affectam simul adstringendo circūducimus. vbi autem ad oppositam partem fasciam circūuoluta iam deuenierit, non amplius simili modo constringimus: sed ita tamen prorsus circūducimus, quoad circūuoluta in orbem fasciam suum initium repeterit, quod vbi factum fuerit, partem eam fasciæ, quæ illuc deducta est, supra initium quod manu altera continebamus, iniectam eadem manu firmiter detinemus. atque inde alteram inuolutionem exordimur eodem modo, quo in prima fecimus, constringendo & circūducendo in contrariam partem. postea circūuolutam fasciam ad initium similiter continemus, & rursus altera manu attollimus pari modo, ut prius alstringendo, & circūducendo ad partem oppositam. Neque tamen membra longa, i. crura & brachia, ad hunc modum solemus deligare, verum etiam costas. si. n. ea quæ affecta est, in dextra parte fuerit, initio fasciæ ibi imposito in sinistram, sicut dictum est, cōuoluimus: si in dextra fuerit morbus, inde quasi progressum & viam deligationis exorsum in dextram partem deuenimus. Caput autem ita in orbem circūligare non licet, propterea quod collum quod ei annexum est, impedit, quocirca in capite siue in dextra, siue in leua parte vitium sit, quod deligatione indigeat, deligationem per processionem, id est per directum adhibere consueuimus: fasciam videlicet à vertice ad extremam usque mandibulam deductam, atque inde sursum deducta, deinde iterum vltro citroque usque in finem vel bis vel ter, si toties opus fuerit, conuoluta. finis autem in vertice, quæ sedes ei est stabilissima, oculo collocandus est.

DELIGATIO CONTRARIAS PARTES: DELIGATIO PER PROCESSIONEM.

Contraria vero ex duobus initijs, quæ si ex uno, ad id quod simile est in stabile deligandum est, ut est media capitis pars, & si quid aliud huiusmodi.

Duas sententias admittit hæc oratio. vel. n. de omnibus partibus corporis, vel de solis capitis partibus intelligenda est. cum. n. dixerit, excepto capite, id. n. per processionem est deligandum, postea de capitis partibus inter se contrarijs agit: quarum altera retro est, circa occipitium, altera ante, circa frontem, quas ex duobus initijs deligandas censet. deligationes autem ex duobus initijs sunt, cum

media parte totius fasciæ supra locum affectum collocata æqualis hinc inde pars in oppositum deducitur: ita ut fines in frontem, ibi. n. stabilior occipitio sedes est, deueniant. At si de omnibus corporis partibus intelligere velimus, contraria dicemus hic appellari alterutras partes simili modo affectas, id est vel dexteram & sinistram, vel anteriores & posteriores. nam cum hæc simili modo affectæ sunt, ut in fracturis quæ caulatim factæ appellantur, hoc est per transversum, deligationes ex duobus initijs sunt faciendæ, quemadmodum diximus fieri in plagulis, quæ asciatim circūuoluebantur. Quod si ex vno initio deliges, inquit, hæc, ex similitudine deligationis quæ ex duobus fit, fasciam circūuolvens in sedem stabilem finem eius applicabis. stabilis autem sedes exemplum mediam capitis partem posuit, id in præsentia satis esse existimans, propterea quod paulo post totam hanc rem est accuratius tractaturus: vbi

docebit, quo pacto finis deligationis fieri debeat, ut tota deligatio firma atque immobilis conseruari queat, quod enim inquit ad id quod simile est, de vtriusque tam de tota fasciæ distributione & uolutione, quam de fine eius est intelligendum.

At quæ mouentur, ut articuli, qua parte quidem insecuntur, sicut poples, quæ minimum ac succinctissime sunt obuoluenda: qua distenduntur, ut patella, simpliciter & late.

Quam minima obduci lintea in poplite, & similibus partibus iubet, & maxime succincta, id est in breue spatium contracta & collecta. opposita vero popliti partem contrario modo deliganda censeat. contrario autem modo est, omnibus expansis, nullaque ex parte contractis, quatenus

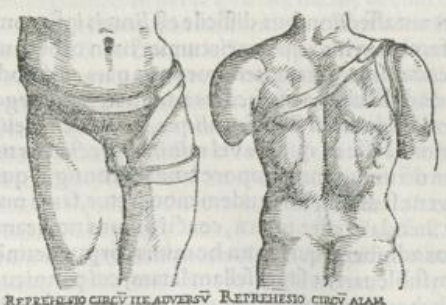

A quatenus fieri potest. omnia vero mēbra articulis connectuntur in flexu simili modo vt poples, in extensione, vt patella, patellam autem quam *μύλων*, id est molam hic vocat, *ἐπιγονυίδος* nonnulli, alij *ἐπιγονατίδος*, id est supergenualem appellant. In hac igitur latam atq; explicatam iniijci fasciam debere inquit, quæ totam ipsam complectatur. nisi enim ita fiat, vel in superiorem, vel inferiorem partem ob eius incuruationem lintea elabentur. popliti autē contractam fasciam obuolui iubet, quippe cū locus is in latitudinem explicatā fasciā neq; admittere valeat, neq; cōseruare.

15 *Insuper autem circumijcere oportet tum comprehensionis causa eorum quæ circa hæc sunt, tum reprehensionis inuerse fasciæ in quiescentibus & cassioribus partibus corporis, ut est & supra, & infra genu.*

Breues huiusmodi loquutiones laudandæ sunt, cum vno nomine fit, vt tota oratio clara euadat. quemadmodum hic, comprehensionis nomen totam orationem hanc declarat, qua in hunc modum diceremus: finem deligationum in articulis firmiter contineri oportet quadā superabundante circumiecta obligatione extra dearticulationem. Reprehensionis item verbum, id manifestat, quomodo cura habenda sit, ne vel in decliuiā fascia delabatur, vel recurrat in incuruata & gibba, quæ ipse superius *ἀπέξ*, id est in acutum abeuntia, nūcupauit, vbi dixit, Certo tamen scietem in decliuiā & in acutum abeuntia effugere deligationem. Atque hinc simul patet, recte à nobis dictum esse ea, quæ hic dicuntur ab Hippocrate, antedictis illis consentire, ac continuari, quæ modo commemorauimus, vbi videlicet aiebat, Certo tamē scietem in decliuiā &c. Adde quod breuissime idonea loca vbi fines fasciarum collocandi sint, duobus nominibus est complexus, quiescentium, & cassiorum partium. quiescunt enim quæcunque extra dearticulationes sunt, in vtrisque ossibus, quæ sibi mutuo innectuntur, vt in genu pars vel circa femur, vel circa tibiā huiusmodi est, nam hæc quoq; cassiores sunt, quatenus humiliores, ita siquidem vocat partes, quæ contrario modo quàm eminentes sese habent, id est quæ sunt demissæ, & humiles. cassum enim omne, quod *λαπαρόν* dicit, humile ac depressum est. *λαπαρόν* enim, id est cassum, vanum proprie ac vacuum significat, sicut etiam *λαπαρόν* verbum, quod est cassare, nihil aliud est, quàm exinanire. vnde etiam apud Homerū *ἐξελαπαρόν*, i. decassare, vbi inquit, Decassare altæ bene cōdita mænia Troiæ, urbē euacuare ac diripere significat. Cassas quoq; id est *λαπαράς*, corporis partes eas vocant, quæ inter iliorum ossa, & adulterinas costas intercedunt. postea omne, quod depressum est, & subfidit, cassum, hoc est *λαπαρόν*, vocant, propterea q; quod vacuum est, depressum esse consuevit, translatione ab eo sumpta, quod communiter accidit.

16 *Humeri deligationi ea quæ fit per alteram alam circumductio consenti: inguinis, quæ per alterum ile fit: tibiæ, quæ supra suram obuoluitur, quibus sursum elapso abijt, deorsum: quibus deorsum, e contrario reprehensio iniijcienda est.*

Deligationis omnis, quæ videlicet per se, nō eorum, quæ imposta sunt membro affecto, continendorum causa admittitur, scopi ac fines sunt, vt partem affectam, sicut cōformata fuit, immobilem contineat, sineq; inflammatione conseruet. id quod in libro de fracturis satis edocuit, sed quia id præstare nequit deligatio, nisi ipsa prius stabilis sit, nec inferius aut superius dimoueatur, iccirco fit, vt illis membris & sanis circumducere fascias cogamur: vt qua parte sursum ferriam verisimile est, reprehensio detrahat ad inferiora. vbi ne deorsum delabatur timeamus, superius attrahat. in quibusdam etiam reprehensio, quæ per oppositas partes fit, vtilior est, quemadmodum in humero & inguine. in humero quidem non circum alterum humerū, sed circum alam: in inguine circum ile aduersum fieri obligatio debet, quippe cum neque humerus, neque clunis, sicut ala & ile, seruare & detinere obligatiōes firmiter queat. Ille autem, id est *κενέον*, vt modo dixi, locus appellatur, qui est inter thoracem & os coxæ, propterea quod *κενέον* id est cassum & vacuum, id est depressum est. Perspicuum autem est consentire hic pro conuenire & congruere esse sumptum. eo quod qui paciscuntur & consentiunt in honestis rebus, non modo contrarium quicquam neque agunt neque dicunt ijs, quæ pepigere, sed præstant omnia: sic sedes hæc legi deligationis obsequuntur, & congruunt. Simili modo quoque in tibiā cum facile effluere possit deligatio, vtile est, si supra suram lintheum circumducatur, in illis videlicet

cet

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

et deligationibus, quibus completi posteriorem carnosam tibię partē, quā γαστροκνημίων vocāt, necesse est. Nā si iuxta malleolos deligandum sit, inde stabilitas ac firmitas comparabitur: cū inter duas prominentes partes fascia sit collocata: habeatq; infra extuberantes surę ossis & tibię p. ce sius, quos talos nonnulli non recte appellant: supra vero, ipsius carnosum tibię tumorem.

In quibus uero hoc non est, ut in capite, his in planissima parte comprehensions faciendę: minimeq; obliqua deligatione utendum est, quoniam quod stabilissimum est, postremo circumiectum uel maxime errabunda continet.

COMPREHENSIO

DELIATIONIS TĒRŌTE.

Quibus membris neq; appositum quicquam tale est, ut in tibia, neq; oppositum, ut in humero & inguine, in his qualem facere deligationem oporteat, docet, nominatim capitis facta mētionē. iubetq; in his i planissimo loco totius deligationis facere comprehensions, quod fit, cum finem ipsius neutram in partem declinantem rectissima terminatione conseruamus, siue in frōtem, siue in mediam partem capitis, ubi est quod sinciput, hoc est βεγγυα appellatur. finis enim fasciæ, quæ ad mentū deducitur reduci apte in mediam partem capitis potest absq; vlla declinatione. at quæ orbiculariter circūducitur, in frontem simili modo neutram in partem declinatione facta finem remittit, nā in circūductione posterioribus quoq; capitis partibus obuolui consuevit, qua occipitiū est, quod inter collum & posteriorem caluarię gibbum subsidit. Propterea igit dixit extremā fasciæ conuolutionē minime obliquam esse oportere, quia cū reliquas priores sæpe obliquas efficere cogamur, quo locus affectus qui aliās alijs in partibus reperit, circūtegi valeat, fit, ut extrema conuolutio nulla obliquatione circumiecta reliquas obliquas contineat, quippe quæ hac firmitate stabilitę immotę etiam ipsę permaneant. Sicut in capite, sic vel supra vel infra genu animaduertendum est, ut extrema inuolutio planē recta absq; vlla declinatione seruetur, at in inguine & humero, ubi aduersas quoq; partes cogimur obligare, conuolutiones extreme fieri orbiculares absq; vlla declinatione debent, per vtraq; ilia, cum inguen, per vtraq; alas cum humerus deligandus est, his consentienter in cubiti articulatione deligatio fit.

Quibuscunq; neque comprehensio neque reprehensio apte adhiberi linteis potest, acijs coniectione aut consuetudine reprehensiones faciendę.

Quod inquit huiusmodi est: In quibus partibus aut affectionibus difficile est linteis ipsis comprehensionem capitis fasciæ, & reprehensionem facere, in his acijs aut circumiectis in orbē, aut finem fasciæ confluentibus comprehensions faciendę sunt. Quæ autem corporis pars eiusmodi sit, ut comprehensionem & reprehensionem linteis difficulter, acijs facilius admittat, neque ego dicere cum reliquis explanatoribus queo. Quemadmodum tamē an sint aliqua, quæ talem deligationem non tolerant, ignoro, ita illud noui nonnulla esse in quibus vel minima affectæ partis motio dolorem maximum creet. Quemadmodum nō multo ante tempore cuidam contigit, qui ex casu adeo circa spinam dorli afflicatus fuerat, ut ne si minimum quidem moueretur, ferre magnitudinem doloris posset, qua ex causa cum detrahenda ei esset tunica, coacti fuimus non eam exuere, sed omnibus dissolutis futuris quā plurimos adhibere, qui totum hominis corpus detinēt sublimē æquali ponderatione supra porrectum subleuarent supra sellam latam, cui panniculus impositus esset, qui superiectum lanę hapsūm haberet: ita enim iussimus, ut cum primū à detinentibus hominibus ægrotus electo fuisset subleuatus, panniculus sellę per latitudinem imponeretur, & spinæ suspensi hominis supponeretur. nos uero alterum lanę hapsūm oleo calido imbutum paratum habentes, simul atq; tunica fuit detracta, celeriter spinæ circūiecimus, atq; hominē supra alterum subiectum collocauimus, atque ita primum madefactæ lanæ, deinde siccæ, postea panniculi capita ad anteriores corporis partes attracta inter se futuris commisimus. Quod si nō futuris hic, sed acijs tantummodo uoluisset quispiam firmitatē deligationis efficere, ipsas primas omnium non post deligationem infra panniculum subiecisset. Simili modo in partibus circa coxā, necnon circa femur, circa brachiū itē aliqñ, & circa colli posteriorem partē opatio succedit.

Fasciæ munde, leues, molles, tenues sunt.

De materia fasciarum hic docet, quas mundas, leues, tenues, & molles adhiberi iubet: Mūdas, ne si fordidae sint, & aspritudine infestent, & prohibeant, quo minus vis infusorum humorum ad corpus possit penetrare: Leues, ne locum affectum grauent: Tenues, propterea quæ sunt huiusmodi, tum leuiōres & molliōres etiam esse, tum infusiones facile transmittere consueuerunt: Molles autem, ne locus affectus comprimatur: Euidens præterea est, vnumquodq; horum ad id etiam conferre, ne inflammatio aliqua ea in parte excitetur.

Inuolucere

A Inuoluerit utriusque simul, & alterutris separatim exercere opus est.

20 Quod superius, cum de omnibus, quæ ad manuum operationem attinent, exercendis ageret, in vniuersum alterutris & vtriusque simul manibus operandum dixit, id nunc de sola inuolutione præcipit, talis enim manuum exercitatio ad celeritatem operationis, id quod est maximū in dolentibus, vtilissima est. cum duæ videlicet manus simul in deligatiōibus ex duobus initijs iniectis, altera tantum in reliquis fasciam inuoluit. quanquam in his quoque alterutris vtendum est per vi-ces sibi mutuo succedentibus, nam in illis, quæ ex duobus initijs fiunt, vtræque vno eodemque tem-pore simul operantur, cum enim mutuo sibi succedant, altera circumuoluens fasciam præcipuā deligatiōis partem exequitur, altera ad ministerium huius vtilis euadit.

21 Ad latitudines & crassitudines partium coniectans conueniente uti debet.

Præcipit, vt ad latitudines & crassitudines deligandarum partium spectantes conuenientem vnicuique deligationem inueniamus. Nam cum superius dixerit, quomodo deligatio recte absol-uatur, cum docuit vnde incipiendum sit, quomodo inuolui lintea debeant circa partem affectam, **B** ubi finis fasciæ collocandus, quo pacto comprehensiones faciendæ, qua ratione, nodis, & acijs vtendum sit, animaduertendum est eum nihil de his quicquam dixisse, non enim ex latitudine, aut crassitudine deligandorum membrorum quicquam sumptum superius est: sed ex affectione ipsa, & figura membri, quod morbo afficiebatur. Nunc igitur conuenit, vt doceat, quæ bona in deligatione eueniant, cum ex latitudine & crassitudine partium, quæ deligantur coniecturā sumi-mus, ex his enim linteorum latitudo & crassitudo percipitur. Verbi gratia in paruo puero fascijs & longitudine breuibus, & latitudine angustis vti consentaneum est: in grandi iuvene & longis & latis, similiter & in alijs corporibus, quæ inter magna & parua sunt, pro cuiusque ratione mo-dus seruandus, nam si pars deliganda & latitudine & crassitudine vtrorumque prorsus media fue-rit, lintea quoque efficiemus media inter ea quibus in magno, & ea quibus in paruo corpore deli-gando vtebamur, si autem vel paruo vel magno propius accedet, pro rata eius portione fasciam vel augendo, vel minuendo immutabimus.

22 Conuolutionis capita dura, equalia, sincera sint.

C Conuolutio vtriusque inest, fascijs videlicet & prius quam ægrotantis corpori circumiiciantur, & cum deligatio circum affectum locum sit, capita autem fasciarum quæcunque illa sint, vtrisque sunt communia, nam siue initia, siue fines fasciarum, siue vtraque capita hic appellari intelligamus, siue etiam extremas per latitudinem oras, omnia hæc conuolutionibus vtriusque fasciarum com-munia sunt, cum per se solæ sese habent, & cum corpori circumuoluuntur. Hoc enim licet inter ex-plantatores huius libri in controuersiam venerit, difficile dictum non est: quippe cum de conuolu-tis per se, & de circumiectis corpori sermo hic manifeste sit, quare de omnibus terminis intelligē-dum censemus, non vt nonnulli de extremitatibus tantum per longitudinem, aut alij per latitudi-nem: illi de solis capitibus fasciarum per se, hi de constrictione conuolutionis dictum esse hoc as-ferentes. Sed debere fasciam per se etiam esse constructam antequam corpori iniiciatur, perspi-cuum est, ita enim sit, vt facilior sit, aptiorque vt suscipiatur, quippe cum tenuior reddita sit, tenuio-resque complicationes ex eo habeat, quæ extensa atque expansa conuoluta in spiram teretem fuit, cō-stringi siquidem aliter nequit, nam capita sola constringi oportere, falsum proculdubio est, non enim sola capita, sed tota fasciæ constructa esse debet. Cum igitur ambigua adeo res sit, quid etiam mihi videatur, iam dicam, capita accipienda sunt pro omnibus fasciæ extremitatibus siue longi-tudinem, siue latitudinem consideremus, sed ipsa tamen dura hic non proprie esse dicta existimā-dum est: ac propterea obscuriorem orationem euasisse, nam cum superius dixerit, fascias mūdās, **D** leues, molles esse debere, qui fieri potest, vt duras easdem esse hic iusserit? quocirca ita vsum esse eum hac duri appellatione existimari, prout rei conuenit, de qua loquitur, sæpe enim contingit, vt in extremis linteorum partibus, quæ quatuor sunt, duæ in longitudine, in latitudine item duæ, vel stamen solum sine trama, vel trama sine stamine propendere reperiat: vel alterum ho-rum laxius extare, vel aliqua in parte inherere, in alia supergredi cōspiciatur. in quibus sanè lin-teis molliora capita sunt, quam in ijs, quæ in extremitatibus stamen æque subtegmini cohærens, con-iunctumque habent, hæc enim quatenus mollitudini aliorum cōtraria videntur, dura possunt appellari. Melius tamē erat, si non mollia, dixisset, quemadmodum superius de nodo agens nō magnum eum esse debere asseruit, quæ enim in medio duarum immoderationum constituta sunt, negando, vt dixi, vtrambilibet immoderationem significare consueuerunt. Qui igitur nihil aliud ne mediocriter quidem probabile habet, quod hac de re dicat, ita probabilissime intelligere duritiam capitum posset: præsertim cum de errore hoc, qui, vt dixi, in linteorum capitibus con-tingit, nullo alio in loco loquatur Hippocrates. Æquale autem id hic significat, quod omni ex parte prorsus simile est, id vero est, si nullum inter ipsa capita neque durius, neque latius, neque mollius, neque angustius sit, neque deficientem partem aliquā aut corrosam habeat: quod in præ-texturis contingere aliquando solet. At vero sinceritas in capitibus est, cum extenta simili modo oibus

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

in partibus sunt: vt non alicubi explicata atq; expanfa, alicubi duplicata & inuoluta reperiantur. **E**

Quæ uero futurum est, ut decidant, peiora cito decidentibus, ea autem, ut neq; comprimant, neq; decidant. **23**

Per solœcisimum hæc loquutio prorsus est, quomocunq; eam intelligere quispiam velit, siue enim decidentibus, id est ἀποπεσόντων atticum in morē accipiamus, pro ἀπωσέτωσαν, id est decidant, vt est illud: In cursum sed equi iam procedentibus, id est procedant, siue absolute ita positum esse ablatiuum hunc casum dicamus, neutro modo euitare solœcū poterimus. Nā si prior modo interpretemur, talis euadet oratio, Quæ futurum est, vt decidant, peiora cito decidant: si secundo, sic, Quæ futurum est, vt decidāt, peiora sunt cito ipsis decidentibus, id est si cito ipsa decidant. Melius tamen erat, si in hunc modum scriptum fuisset, Quæ futurum est, vt decidāt, peiora sunt cito decidentia. Perspicuum tamen est sicut ex alijs quibusdam, ita ex hac quoq; lectione librum hunc recognitum non fuisse priusquā editus fuerit, atq; iccirco cōtingere potuisse vt vel ipse auctor aut detractione, aut additione, aut immutatione vnius aut duarum literarum in scribendo errauerit, sicut sæpe scribentibus euenit: vel à primo librario error fuerit commissus, dum quæ aut obscurioribus literis fuerunt exarata, aut chartæ corrosionem alio ue aliquo casu deleta ac confusa euauerunt, percipere planè non potuit, sed coniectura vsus prauè descripsit. Accedit qd nonnulla s̄ errata ex transliteratione, quæ μεταγραμμatisationὸν nominant, antigtus inoluuerunt, dū **F** immutant pleriq; ex veteri literatura in recentiorē. Ex his, n. omnibus multi in exēplaribus errores emanarūt. Sed de his satis sit semel dixisse, lōgum, n. esset, si in vnoquoq; errore eadem repetere semper vellemus. At, n. si errore vacare lectionē hanc concedamus, quæ est, Quæ futurū est, vt decidant, peiora sunt cito decidentia, quæ rē dū est, de quibus hoc dicatur: de mēbris ne corporis, an de fascijs, an de ijs, quæ curandi cā affectis locis imponunt: cuiusmodi sunt cataplasmata atq; alia medicamenta, linamenta, & laquei. præter enim tria hæc nihil aliud esse eiusmodi videt, vt decidere ab ægrotantibus corporibus queat. nam & de vnoquoq; horum ab explanatoribus huius libri dictum est, at si singula alicui probabilia visa sunt, omnia etiam sanè videri potuerunt. Ac mihi quidem linamenta non absurde videntur posse hic intelligi, quæ sæpe vel sola iniiciūtur, vt in sanguinis eruptionibus, vel medicamentis quibusdam illita imponūtur, vel extrinsecus loco operimenti ipsis super dantur. debent enim ea quemadmodum etiam laquei prorsus decidere, non tamen cito: sed vbi exquisitè suppurato membro sanguinem fundentibus vasis producta accreuerit caro, sic etiam crustæ, quæ aut ex candentibus ferramentis, aut ex adurentibus medicamentis extiterunt, cito decidere non debent. **G** Quin etiam multa medicamenta, vt sunt liquida, quæ putrescentibus membris instillantur, quæ item insperguntur arida, quæq; supra lienosas affectiones, & intercutaneas aquas imponuntur, si nō celeriter deciderint, mirum in modum profunt. Necnon quæ supra alia membra, aliāq; vitia iniiciūtur ex ijs, quæ ἐχέκολλα, id est glutinosa, seu glutinum habentia appellantur medicamenta, multum iuuant, si aliquandiu supra locum affectum immorentur. Nam in fracturis, & alē luxationibus frequenter contingētibus, in podagris, coxendicibus, renalibus morbis, omnibusq; articularibus, dolore item capitis, alijsq; non paucis maximum in medicamentis, si non cito deciderint, præsidium experti sumus. Sed medicamenta quidem, si sint ex ijs, quæ glutinosa appellantur, propterea qd ita corpori adherent, atq; agglutinantur, vt difficulter auelli queant, nulla extrinsecus deligatione indigent. alia vero decidūt, nisi fascijs contineantur, de quibus nunc sermo ipsi est. inquit enim, ea autē vt neq; comprimāt, neq; decidant: ac si ita diceret, Quæcūq; medicamenta vtile non est vt decidant, ea deliges ita necesse est, vt neq; affecta pars à deligatione comprimatur, & ipsa firmiter contineantur, contineri enim & non decidere eandem vim habet. Ac de ijs quidem, quæ extrinsecus imponuntur, satis dictū sit. nunc de partibus corporis videamus, an in his quoq; verum sit, quæ omnino futurum est vt decidant, ea non cito decidere oportere. nonnulli enim falsum esse opinantur à putrefactis partibus decepti, quæ quo citius exciduntur, eo vtilius est, quod quis verum sit, non obstat tamē qn **H** illud quoq; esse verum censeatur. quippe cum longe distet futurum esse vt decidat quippiam, & opus esse vt excidatur. sæpenumero enim euenit, vt ossium rescissa quædā fragmenta, ac squāmæ post aliquod tempus decidant, meliusq; est, si à natura ipsa expulsa paulatim id quadam temporis mora consequantur, q̄ si festinemus ea vel medicamentis irritando, vel instrumentis euellēdo inde resolvere. Quæcūq; n. repente vi reuelluntur, fistulares cavitates efficere consueuerunt: quæ autem succrescente vel callosa quadam materia, vel carne excidunt, ea vbi exciderunt plenū statim locū relinquūt, qui postea cito sanescit, cicatriceq; inducitur, si vel mediocriter exiccās vel astringens medicamentum aliquod imposuerimus. Quin etiā neruose aliquæ particule, & mēbranæ sæpe excidunt, sine periculo quidem si paulatim lōgo tempore suppurarint: si vero violenter aut medicamentis vim inferētibus, cuiusmodi acria sunt, tentētur, aut instrumento aliquo, vel digitis etiam nostris auellātur, reliquis membris malum per contagionem trāsmittunt, ita vt & inflammationem patiantur plerūq; ægroti, & febricitēt, & delirent, in conuulsionēq; incidāt. Sed iam ad reliquū & tertium illorum, quæ decidūt, genus deueniamus. id autē est, vt nonnulli opinati sunt, fasciæ, quas dicūt cū sunt laxæ, & effluxuræ sunt in longiore tēpore vtilius decidere, at id

A at id falsum est. non enim melius est, ut quæ male fuerunt circumdata, longiore tēporis mora delabantur, sed quæcivillime, immo neq; expectandum est, ut decidant, sed celeriter dissolvendæ, ac rursus apte deligandæ sunt. Vnde quidam ex ijs qui ita explanant, fatentur quidem melius esse ut cito laxæ fasciæ decidant, sed nisi tamen aliquid aliud extrinsecus subintelligant, deficiens oratio est. ita enim esset absolventa, Quæ futurum est ut decidat, peiora sunt cito decidentibus, id est quàm quæ cito decidunt, ea quæ longius in tempus composita permanent. quod licet etiam concesserimus, ita decidere de fasciis dictum esse probabile non est. quis namq; est qui tantum tempus sibi expectandum censeat in ijs, quæ sponte sua delapsura sunt, cum possit & celeriter solvere, & rursus bene deligare? Alij autem in contrariam sententiã versi, vera quidem dicunt, verba tamen ipsa violenter detorquent. quo modo enim violentum non est, si in hūc modum interpretemur quæ futurum est ut decidant, peiora quidem sunt ijs, quæ non decidunt, melius tamen ipsis est, ut celeriter decidant. ut videlicet priorem partem huius orationis, quæ est quæ futurum est ut decidant, peiora vna sententiã circumscribamus: ac deinde ab altero principio legamus, cito decidentibus, hoc est cito decidant. Sed hæc est, ut dixi, violenta interpretatio ex genere loquutionis, quod inarticulatum vocamus, extorta. præter quàm quòd falsum in vniuersali hoc est, quæ futurum est ut decidant, esse peiora, multa. n. sunt, quæ bene & utiliter decidunt. Quocirca melius est, sicut dixi, ut Hippocratis hanc orationem, omissis fasciis, vltimaq; hac expositione, de ijs, quæ extrinsecus imponunt, & oibus corporis particulis, quæ decidere debent, dicta esse intelligamus.

24 Quæ autem sequitur deligatio, aut subligatio, aut utraq;

Subaudiendum est, hæc sunt: deinde legenda ea, quæ sequuntur, id est subligatio quidē in causa est, ut quæ vel abscesserunt, attrahantur, &c. Vnus autem est hic verbo *ἔχεται*, id est sequit, pro appetit, & affectat, & coniectat. quæ sanè omnia eam vim habent, ut significant, quænam vires, & quæ opera deligationis sint. appello autem opera nunc non operationes, sed effecta, sicut edificatoris domus, fabri lectica, textoris vestis est. Cum vero in deligatione, ac præcipue ea qua in fractionibus uti consueuimus, duæ ante plagulas fasciæ assumantur, & duæ aliæ post, proprium nomen duabus prioribus imposuit Hippocrates, subligamina seu subfasciationes, & quæ ex ipsis fit deligatio, subligationem vocans. Quæcumq; vero & quæ proprie subligatio, & quæ communiter deligatio nominatur, efficere valeat, ex ipso deinceps hic docente audiemus. Oportebat quidem dici prius qua de causa deligatio à medicis fieret, sicut in principio distinxit, cum dixit, partim ipsam mederi, partim medentibus inseruire: quo modo item adhibita vnum quodq; ex antedictis curaret. ita enim fieret, ut ad scopum curationis spectantes convenientem vnicuique deligationem inueniremus, qui quidem scopus ab ipso, qui curandus esset, morbo innotesceret. Hippocrates tamen non ita scripsit, sed vbi qualis debeat esse deligatio, hucusq; disseruit, ad opera & vim ipsius declarandam descendit.

25 Subligatio quidem in causa est, ut vel quæ abscesserunt, attrahantur, vel quæ expansa sunt, contrahantur, vel quæ contracta sunt, distrahantur, vel dirigantur distorta, vel contraria.

Quæ abscesserunt, hic appellat omnia, quæcumq;, cum corpus secundum naturam sese habet, vel vnita aliquibus alijs partibus sunt, vel eas attingunt: cum præter naturam affectum est, vniõnem vel contactum nõ amplius seruant. Vniõ in omnibus fracturis, vlcerebus, rupturis, contusionibus: contactus in abscessibus, quæ *ἀποσμήματα* dicuntur, sinibus, inflationibus, & tumoribus interruptus est. Expansa aut vocat, quæ plurimo interuallo inter se distant. id quod duobus modis contingit: vel in toto, vel in labris tantummodo. Scopi igitur curationis sunt hi, in abscedentibus videlicet attrahere, in expansis contrahere, in distortis dirigere, cõmune tamẽ omnium est corrigere & dirigere. cum græci *ἐπιανορθοῦσθαι* & *διορθοῦσθαι* de omnibus dicere consueuerint, quæ eiecta quocumq; modo in suum convenientem statum restituantur. Atq; hi fines propositi subligationis sunt, vis autem ipsius non horum tantum effectrix scoporum est, verũ etiam quandoq; contrariorum. cum bene adhibetur, horum: contrariorum, cum male. merito igitur in fine orationis subiunxit, vel contraria: quippe cum propositum ipsi fuerit quid possit efficere subligatio dicere, non de sola bona subligatione tractare. nam in principio etiam huius orationis, vbi inq; Quæ autem sequit deligatio, aut subligatio, aut utraq; de omni deligatione, non de optima tantum sermonem instituit. Quæ si de bona etiam sola dictum esse hic velit quispiam, quod in fine positum est, in hunc sensum erit accipiendum: ut sicut præter naturam alia sunt abscedentia, alia expansa & aperta, alia distorta, ita alia affectiones his contrariæ sint. Nã cum totum corpus convenientiam & æquabilitatem in se habeat, morbus omnis ex eius corruptione exoritur. si igitur quæcumq; cum naturalem constitutionem habent, vnita quibusdam sunt, vel quædam attingunt, quando vel vniõnem vel contactum amiserunt, ea ægrotare, & præter naturam esse affecta dicimus. simili modo quæ neq; vnita sunt aliquibus, neq; attingunt aliqua, si vniãtur, & cõtingant, in morbum inducunt. hæc igitur contrariã correctionem requirunt, & contrarios scopos habent. Sed huic snie repugnare ea vident, quæ distortis opposita sunt, quæ vocantur recta. nam quatum antedicta

ratio

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

ratio postulat, hæc quoq; distorquere oportebit. id quod non amplius bonæ deligationis, sed erratis & malæ est opus. At si quis meminerit, quæ de femore & brachio dixit Hippocrates, is præter naturam in his reſtitutionem esse cognoscat, in quibus pars exterior & anterior incuruata natura est, quod cum quidam oblitus fuisset, femur vel brachium caulatim & pertransuersum fractum primum quidem manu in reſtitutionem confinxit, deinde in ea figura deligando referuauit: sed ubi naturali formæ ossium animum aduertit, cognouitq; eam esse seruandam, cum nondum fracturæ illi callum increuisse offendisset, aqua id multo oleo admixto fouit, postea fortiter extensum, primum fregit eo modo quo à principio erat, deinde in naturali habitu confinxit, tum in eo naturæ callo conferruminandum commisit. Vt ita verum sit, non solum ignaros & malos medicos ex prauis deligationibus imprudenter, verum et optimos studiose contraria antedictis bonis circa ægrotantes efficere: dum quæ præter naturam duplicata sunt, in contrarium amouent, & quæ coniuncta sunt & coaluere, dissoluunt, & distrahunt. quippe cum in nonnullis ex coulceratione & digitos coherentes, & labra, & palpebras interdum videamus. Antedictarum igitur affectionum curationis scopi hi sunt, quorum unicuiq; accommodatam deligationem deinceps docet: sed prius tamen qualia præparanda lintea sint sequenti oratione declarat, cum inquit.

Lintea præparanda sunt leuia, tenuia, mollia, munda, lata, quæ neq; confutiones habeant, neq; extantias. & sana sint ut ferre extensionem possint, & paulo amplius, non arida, sed infuccata succo, cui singula connutrita sunt. F 26

Dixerat superius de linteis, sed non plene: ut pateat nihil tunc ad editionem exquisitè fuisse absolutum, ne à filiis quidem. nam post Hippocratis mortem in eodè libro de iisdem vel breuibus verbis dicendum sibi censuisset nemo: sed vel quæ hic ponuntur, detraxisset, vel quæ superius dicta sunt, superius enim ita scripsit, ut vidimus, fasciæ munda, leues, tenues, molles sunt. viro adiungit latas etiam eadem esse debere, atq; eiusmodi, ut neque confutiones, neq; extantias habeant, sanasq; item non eatenus tantum, ut si violentius intendantur, rumpi nequeant, sed violentam quoq; distentionem tolerant. hoc est validæ & robustæ sint, quo firmius continere ac stabilius possint. Non habere autem confutiones inquit, quæ inæqualiter concurrat: neq; eas, quæ vocantur extantias, id est extantes partes in textilibus, atque oblongæ eminentiæ interdum dedita opera, interdum temere ita euenientes, quandoq; ex ipso subtegmine, quoadq; è purpura intertextæ, ut in ijs quas prætextas vocant, videre licet. cuiusmodi omnia mulieres ubiq; efficere consueuerunt. cauenda igitur hæc omnia in fasciis esse inquit. Cum autem lata debere esse lintea dicit, hoc eorum est, quæ non absolute, nec sine respectu enunciantur. nam cum ad angusta deliganda proponuntur, posset quispiam ipsa, si ad ea, quæ supra modum sunt dilatata compararit, calumniari: si ad moderata, eodem modo, quicquid enim à moderato variat siue additione, siue subtractione, prauum id est. De tenuium & leuium & mollium & mundorum vsu dictum superius est. Quod vero in fine ait, non arida, sed infuccata succo cui singula connutrita sunt, id etiam de linteis dicitur. quæ autem ratio præcepti huius sit, obscurum non est, censet enim ipsa in nulla deligatione dura esse assumenda, sed infuccata & imbuta succo, cui singulæ ex affectionibus, quæ curandæ sunt, sunt connutrita, id est assuetæ, accommodatæ, & conuenientes. cerato siquidem liquido simplici, & picato, & vino nigro austero, in libro de fracturis & articulis irriganda lintea esse inquit. nam sicca præterquam quod utilitatem quæ ex madefactione euenit, nullam præstant, constipant in super partes supra quas imposta sunt, caliditate mq; in ipsis augent: atq; ob id humorè ex vicinis locis ad affectam partem eliciunt. id quod maximè esse malum ad tumorù ortù omnibus patet.

Atq; ea quidam quæ abscesserunt, ita ut suspensa sedem attingant, non tamen premant, incipiamusq; à sano, & ad ulcus finiamus, ut quod subest, emungatur, aliud uero quippiam non colligatur. 27

Siue osse fracto, siue coherentia abrupta, siue vulnere aliquo magno illato partes præter naturam abscedant, eæ cogendæ & coaptandæ inter se sunt eousq; ut attingant se, non tamen comprimant. nam quæ ita presse apponuntur partes, dolorem, inflammationemq; excitant. maxime autem de vlcerebus qui vocantur sinus, seu ventriculi, causa exempli, sermo ipsi hic est. id quod in sequentibus manifeste declarat. Sed prior tamen pars huius orationis, quæ est, Atq; ea quidè quæ abscesserunt, ita ut suspensa sedem attingant, non tamen premant: communis esse ad reliqua omnia etiam potest, quæ à naturali contactu, vel coalescentia recesserunt: Reliqua vero, quæ deinceps sequuntur, ubi inquit/incipiamusq; à sano, & ad ulcus finiamus/ de vlcerebus dicta manifestissime sunt, quibus & sanies euacuari, & nullus humor affluere tempore conglutinationis debet. id autem fit, cum fundum ipsius sinus eatenus comprimimus, ut non collidamus, & paulatim vsque ad os ipsius deligationem relaxando perducimus: os que ita apertum in figuratone ea, quæ deorsum vergat, conferuamus. Sinus sanè cum purgare volumus & conglutinare, hoc modo deligamus: at in summi humeri auulsionem non ita, sed eleuatam eius partem violentè comprimimus, & cogendo compellimus. nihil enim ex huiusmodi collisione euenire mali potest. sicut neque in fracto iugulo, quando altera eius pars maior multo est, tamen minus in hoc quoq; quàm in summo humero comprimere solemus, in alijs vero fracturis parùm minimum comprimimus,

- A** mimus, cauentes ne inflammatio oriatur. Atq; ego quidem de omnibus, que abscedunt, differui. at Hippocrates de folis sinibus, vt exemplum afferret, in quibus moderata deligatione vtendum esse manifeste declarat, cum inquit: ita vt suspensa, id est ea quæ abscesserunt, sedem attingant, sed non premant, sedem appellans abscedenti corpori subiectam partem: cui quod applicatur firmari ac considerare proculdubio debet, prius enim quã pars altera alteram prorsus attingat, vniri inter se nullo modo queunt. vnio autem fit, si se absq; allisione contigerint. Per spicuum aut est non absolute quempiam consulturum fuisse, vt sinus qui conglutinandi sunt, ita deliguntur. quippe cū inflammatione prius vacantes, tum puros & siccos reddere, siq; carnes forte contabuerint, alere debeamus. Adde quod neq; rupturas & contusiones, quæ ex genere vlcera & sinuū sunt, statim vbi extiterit, hac deligatione curamus: sed posteaquam inflammatio sedata ipsis fuerit, humiditasq; exiccata, vtræq; enim hæc continuitatis solutiones sunt in carnea parte effectæ, vnã cū sanguinis quadam in mediam regionem affluxiōe, id quod abscessui & sinui commune est. Quoad enim pars ita affecta in exteriori summitate occlusa est, atq; os nullum habet, abscessisse quidem ipsa dicitur, affectio vero abscessus proprie, id est *ἀπόσπυξ* vocatur: at vbi aliqua ex parte aperta est, vt qui continetur humor excernatur, non amplius abscessus, sed sinus iam appellatur. Quo circa omnia huiusmodi vitia deligatione quidem semper, sed non simili indigēt. Cum enim adest inflammatio, neq; opus prorsus prima ratione & per se deligatione est: sicut neq; cum suppuratio sit. Cum sinus vero iam factus est carne plenus, mediocrius admodum deligatio est adhibēda, ita vt sedes abscedentia minime attingat, per os enim purgantia medicamenta & aperientia iniicienda sunt. At vbi iam eò peruenit, vt conglutinationem requirat, ea quam nunc dixit Hippocrates, deligatio est accommodata. Hæc necessario mihi scribenda existimaui: ne quis locum hūc parue intelligens omnes sinus ita deligandos censere Hippocratem arbitraretur. nam sicut demonstratum est, non omnes sunt deligandi, sed illi tantum, qui nullo alio malo infestantur, neq; inflammatione, neq; carnis tabe, neq; sorde, neq; humore aliquo qui in ipsis cōtineatur. Qui sanè vniformem ac solam sui curationem requirunt. Cæterum de huiusmodi distinctionibus in libris de medendi ratione satis dictum à nobis est.

28 Deligare oportet recta quidem in rectum, obliqua oblique, in figura insitigabili, in qua neq; constrictio, neq; abscessio sit. ex qua cum in appensionem vel positionem transierint, non mutantur, sed similia hæc, musculos, uenas, nervos, ossa habeant, & disposita, & bene detenta sint.

- C** Non partes affectas corporis rectas & obliquas nunc vocat, sed abscessus ipsos: de quibus in sinus exemplo hæc docet: qui rectus ne an obliquus sit, ex longitudine partis in qua est, spectat. rectum enim decliuem intellige, obliquum, qui eiusmodi non est. rectum siquidem sinum appellat, cuius os in inferiore parte, fundum in superiore est: obliquū, qui in latus declinat, sunt tñ cōtrario est modo sinus, quibus deorsum fundum, sursum os vergat: sed nos his fundū, quo facilius saniei exitus pateat, aperimus. Quod si non prorsus in inferioribus corporis partibus os fuerit, sed in latus, figura membri & situs, & modus deligationis excogitari eiusmodi debet, vt ad excernendam saniem idoneus sit, tanta enim in his figuratiōis vis est, vt nos sæpenumero plaga, quæ superius esse videbatur, vt inferius esset, immutata figura fecerimus. Nam cū in femore sinus esset, cuius os prope inguen, fundum iuxta genu erat, eum figuratiōe ita curauimus, vt genu altius inguine detineretur, id autē puluino molli popliti subiecto facile & sine vllō dolore fieri potuit. Eodem modo sinus in posteriore carnosa tibiæ parte poplitem versus ora habentes sanauimus, crus eo habitu collocantes, vt altior poplite pes extaret. Cubitū itē sinu laborantē sæpe simili rōne ad sanitatē perduximus, eū ita mitella iniecta excipientes ac suspendentes, vt manus gibbo cubiti esset superior. At cū gibbus ipse ita patitur, vt à superiori parte à brachio, ab inferiori à cubito sinus contingat, maxime idoneus habitus is quem diximus, est. quo gibbus ipse cubiti humilior vtriusq; ossibus, brachij videlicet, & cubiti redditur. Quo in casu duabus fascijs vtimur, vtriusq; ad os & foramen sinus, quod in gibbo est, desinentibus, incipientibus vero vtrinque à sana parte, siq; sinus sit planè rectus, rectam deligationem neutram in partem declinantem adhibemus, perinde ac si fractum brachium deligandum sit, similiq; modo deponimus: at si in obliquum declinet, deligatio quoq; sinus ipsius declinationem imitari debet, eamq; figuratiōem, vt effluere sanies queat. Qua enim figuratiōe depositurus affectam partem es, in ea quoq; deligationem iniicias, sciens maximum inde euenire damnum solere, cum iam deligata in alterum habitum transformantur. quippe cum necesse sit, vt cum id sit, nonnulla quæ incuruata erant, extendantur, alia vero, quæ erant depressa, attollantur. Efficietur igit, vt sicut quæ intumuerunt, à fascijs comprimantur, sic quæ subsedere laxata ibi fascia nequeant contineri, de ijs, quæ comprimuntur constrictiōnem, de laxatis abscessiōe dixit Hippocrates, in ea figura accommodatam sinui deligationem nobis faciendā censens, in qua neq; constrictio, neq; abscessio sit, nam si ad solum deligationis tempus respiciemus obliquum sinum oblique deligemus in eo habitu qui in depositione, aut appensione seruari non possit, sed immutandus sit: alia deligata partes constringentur, alia laxabuntur. Quæ aut partes in habitus mutatione sinu immutent, ipse notatim expressit, cum inquit, musculos, venas,

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

venas, nervos, & ossa. quippe cum hæc tantummodo sint, quæ tumorem in corpore efficiant, venarum autem nomine non tantum eæ, quæ venæ nunc appellantur, sed arteriæ quoque ex veteri consuetudine intelligendæ sunt. Atque hæc totius orationis sententiæ est, cuius verba nonnulla licet non admodum obscura sint, non ab re tamen erit, si breuiter explicentur. Appensionem in manu vocat eius, vbi deligata fuit, depositionem, cum lata mitella totus cubitus appensus excipitur: positionem vero in crure, perspicuum tamen est appensionem significato positionis tanquam generi subijci. In fine item subiungens *δὲ δετρα*, id est disposita, quæ bene deposita sunt: *δὲ χερα*, id est bene delecta, ea, quæ bene excepta atque appensa sunt, vocat: illud ad crura, hoc ad manus referens.

Appensa vero esse debent, vel posita in infatigabili habitu, qui secundum naturam sit.

Infatigabile, id est quod fatigationem & dolorem non affert, & secundum naturam diuersum minime est, sed vnum & idem. quod quid sit & in libro de fracturis satis ab Hippocrate dictum est: & nunc etiam loco suo dicitur.

At in quibus abscesserit, contraria.

Nonnulli legunt, in quibus non abscesserit, cum negatione, & ita exponunt, in quibus abscesserit aliquid, antedictum modum deligationis adhibemus: in quibus vero non abscesserit, contrarium. Nam si antedictum fuit, ut à sana parte incipientes in vlcus desinamus, relaxando subinde compressionem: contrarium erit, ab vlceratis & fractis incipiendo ad inferiorem partem relaxando descendere. At qui sine negatione legunt, dicunt iubere Hippocratem, cum volumus ea, quæ præter naturam coniuncta sunt, & coheserunt, abscedere & separari, antedictum deligationis modum immutare, nam cum volumus ea, quæ quocumque modo inter se coniuncta coheserunt, disiungere, debere nos contrarium in modum uti deligatione perspicuum est. in magnis item vulneribus plerumque, in quibus vel cum ima pars aperta atque inconglutinata permanerit, summa cutis consolidata coaluit: vel summæ oræ inter se duplicatæ coniunctæ ita sunt, ut altera alteri infederit. In fracturis quoque distrahenda ac disiungenda esse constat, quæ commissa sunt, cum in ima parte, non secus atque in vulneribus, fracti ossis capita non coeunt. Adde quod in illis quoque ossibus idem fit, quæcumque sinus, & fistulas alicuius momenti intus habuerint. Atenim sicut hæc per se vtilia esse scimus, ita nunc ut non recte dicta reprehendi merito possent, quippe cum nullo modo cum Hippocratis verbis consentire videantur, quæ inquit: In quibus abscesserit contraria, non enim idem est si dicamus, in quibus abscesserit, & in quibus abscedere volumus. Quocirca debebant hi qui in hunc modum explanant, sicut priores illi, adiuncta negatione suæ sententiæ consentientem lectionem faciebant, ita ipsi quoque scripturam immutare, atque inde eam pro suo arbitrio interpretari, cum vero eam ita, sicut est, reliquerint, alienam à verbis explanationem attulerunt. Non igitur de iis, quæ abscedere volumus docere hic Hippocratem censendum est, in sequentibus enim id faciet, sed de iis, quæ abscedunt, & nondum integre abscessere, sermo ipsi est: vel de iis etiam quæ perfecte abscessere, sed nondum tam eruperunt in sinum, quippe cum hæc dolor sedante, & pus mouente curatione primum indigeant, quoad ad id emittendum ora aliqua aperuerint: deinde vbi id effectum est, si aliqua inflammatione infestentur, liberanda, tum exiccanda, & carne, ut dixi, replenda sint: postea cum iam solus sinus relictus est, nulla alia affectione mala adiuncta, neque inflammatione, neque sorde, neque humore superuacuo, neque carni defectu, postremam sanationem, ac conglutinationem suscipere debeant. Non esse itaque mirum debet, si iubet, ut contraria in iis, quæ abscedunt, faciamus, quicunque enim non negligenter in artis operibus est versatus, optime nouit, in abscessibus qui ad maturitatem perducere queunt, non esse inutile, ut nihil eius qui adhuc suppurat, humoris excernatur, nam si intus maneat, fit ut reliquus ei melius, faciliusque accedat, quocirca pars affecta, quantum ad morbum ipsum attinet, neque vlla prorsus indiget deligatione, quæ tamen eatenus adhibetur, non ut curationem ullam afferat, sed ut curantibus inseruiat, atque opituletur. Abscessuum igitur à sinuum curatione diuersa curatio est, illis enim ut nihil humoris effluat, donec perfecte maturuerint: his, ut nihil intus remaneat, per quam vtile est, illorum nullum esse os, hos apertos esse confert, quæ abscedunt præterea cataplasmatibus humectantibus & calefacientibus maturanda: sinus valde exiccantibus & purgantibus sicci & puri reddendi sunt. adde quod sinibus antedicta deligatio medetur: in abscessibus, ut alijs medentibus inseruiens assumi consuevit. At vero Asclepiades totam horum verborum sententiam de deligationibus esse intelligendam censet, in hunc modum: Deligare oportet in eo habitu, in quo neque constructio neque abscessio sit, hoc autem totum secundum naturam est. at in quibus deligatio abscesserit, in iis contraria age, id est in contrario habitu, deligationem adhibe: hoc est in quo habitu partis deligata fascia abscesserit, in contrario ei habitu deligationem facias. verbi causa, si extento cubito brachium deligatum non permanet, sed laxatur, contrariam figuram experire, atque in ea rursus deliga, contraria autem figura erit, si cubitus inflectatur. Quoniam autem crurum habitus secundum naturam accommodatus est in extensione, si inflexa crura deligaris deinde extendere ea iusseris, efficietur ut musculus alium in locum ab euntibus fascia abscedat. quapp

contrario

A cōtrario habitu. i. extenta tibi erunt deliganda, in quo videlicet ēt deponenda sunt. Atq; hæc tibi Aſclepiadis ſentētia eſt: noſtrum vero iam eſt, vt ad ea quæ ſequunt, explananda deſcēdamus.

31 In quibus aut̄ expanſa contrahere oportet, reliqua quidem eadem ſunt, ex multo tamen quodam ſpatio coactio- nis & ex admotione cōpreſſio faciēda eſt: minimum primo, poſtea magis, terminus, q̄ maxime facta ſit, eſt contactus.

Memoria repetenda nobis ſunt ea quæ de ſubligatione dixit ab eo principio vbi ait, Subliga- tio q̄dem in cauſa eſt, vt vel quæ abſceſſerunt, attrahantur, vel quæ expanſa ſunt, contrahantur. & cætera huculq; Ita, n. fiet, vt orationem hanc dependere à ſuperiore intelligamus, in hunc modū: In quibus aut̄ expanſa contrahere opus fuerit, reliqua q̄dem eadem agemus, ex multo tñ ſpatio coactionem faciemus, & cætera quæ deinceps ſubiūgit. Expanſa autem ſeu aperta ea vocare hic Hippocratem cenſendum eſt, quæ præter q̄ q̄ diſtāt amplius q̄ par ſit, vtriſq; labris expanſa atq; aperta inter ſe ſunt. id quod in vulneribus ex vehemēti inſlāmatione euenire interdum conſpi- citur. cum. n. caro ad multam vſq; altitudinem diuiſa, & muſculus per tranſuerſum ſectus fuerit, conglutinatio aut̄ & conſolidatio fuerit impedita, tum inſlāmatio ſuperuenerit, ex qua cutis di- ſtenta vtrinq; labrum ſibi annexum retraxerit, vtraq; in parte expanſum os vulneris redditur. Huiusmodi aut̄ ſpeciem præ ſe ferunt & labia ipſa oris inſlāmationem cum patiunt, & palpebrę, & præputium. Quin etiam ſi cutem capitis accōmodate ad terebrationem cōpreſſerimus, orta inſlāmatio expanſorum ſpeciem præbet. & maxime id ſit, ſi cōpreſſa hinc inde cute medium inter labra locum linamentis cōpleuerimus. quod & in tranſuerſa muſculorum incifione profunde adacta, facere conſueuimus, dum vel ob ſanguinis eruptionem concerpta linteorū fila, quæ lina- menta appellant, in vulnus conijcimus, vel ex eo qa timemus ne cutis cōſolidēſcat, diuulſa vero muſculi partes vtrinq; in conglutinata permaneat. Atq; huiusmodi q̄dem affectiones oēs quā- uis alias etiam curatio nes requirant, quæ inſlāmationem ſedent, hic tñ, non enim de oibus nunc propoſuit ſcribere, eas ſolas tradit, quæ chirurgicæ proprie, id eſt manuū opera exhibitæ appel- lantur. Expanſorum igitur deligatio reliqua q̄dem eadem habet, quæ etiam in illis quæ abſceſſe- re, fieri conſueuerunt. nam & à ſanis partibus incipit, & paulatim inde ad cutem manifeſta vlce- ratione affectam p̄ducitur: in eo tñ diſfert, q̄ hic longius q̄ in illis quæ abſceſſere exordium ſumit, cōpreſſionemq; vſq; ad expanſas ipſas partes protendit, in ſinibus enim à fundo ipſorū incipit deligatio: in expanſis non ab extrema eorum quaſi radice, ſed longinquius à ſanis partibus cutē paulatim ad vlcerationem adducimus, non relaxando & remittendo, vt ibi faciebamus, deliga- tionem, ſed intendēdo paulatim prima eius circūuolutione ex cutis conuerſione cōpreſſionem efficiamus, ac poſtea etiam magis. Hoc autem quidam in vna & eadem operatione, quidā in plu- ribus intelligendum putant. in vna quidem, ſi verbum/primo/principium deligationis ſignifi- cet: in pluribus, ſi eodem verbo primam totam deligationem indicari intelligamus. quorum tñ vtrunq; eſſe verum poteſt, alterum in altera affectione, quæ non ſpecie ſed magnitudine diuerſa ſit. mediocrem enim inuerſionem cutis in naturalem ſtatū reducere, vel vna tm deligatione eni- temur, maiori prima deligatione vim non afferemus. quippe cum eo tempore inſlāmationis cu- ratio, non expanſorum correctio attendenda ſit. Iccirco vero in fine ſubiicit/terminus, q̄ maxi- me facta ſit, eſt contactus, quia cum poſſit quiſpiam magis inter ſe quæ expanſa ſunt, contrahere ac cogere, q̄ vt oræ eorum tantummodo ſeſe mutuo tangant, ſit, vt quæ ita coacta fuerint, ſeſe al- lidant: id quod dolorem parit, augetq; inſlāmationem. eouſq; igit̄ contrahenda huiusmodi ſunt, quoad ſeſe contingant, & non amplius. Aduertendum autem duplicem hic lectiōnem reperiri. altera eſt, terminus, q̄ maxime facta ſit &c. quam etiam agnoſcit Aſclepiades: altera, terminus, q̄ magis facta ſit. cæterū ſicut melior, ita antiquior quoq; ea eſt quæ maxime/habet.

32 In quibus vero contracta diſtrahere debemus, cum inſlāmatione quidem contraria, ſine ea, apparatu quidem cuiusmodi, ſed deligatione contraria utendum eſt.

D Contracta contrario modo q̄ expanſa ſeſe habent. nam cum expanſa plurimum inter ſe ſepa- ratas oras habeant in contrarias partes, ita vt altera in dexteram, altera in ſeuam hiet, ac recedat: contracta è contrario ita inter ſe coierit, vt vel altera ipſorum ora ſuperiecta alteri ſit, vel vtręq; quaſi duplicata, & complicata fuerint, quemadmodum ea ſunt, quæ conuoluuntur. id quod ex inſlāmatione quoque euenire conſueuit, non ſecus ac contraria affectio, in qua plurimum à ſe mutuo abducta in contrarium expanſorum corporum partes ſunt. Neq; mirum eſſe debet, ſi in contraria affectione eadem mala creet inſlāmatio. quippe cum non in partibus tam magnā q̄ paruam inſlāmationem patientibus vtraq; & expanſa & contracta efficiantur. id quod in oculis videre manifeſte licet. Nā cū cutis palpebrarum extrinſecus valde inſlāmatur, atq; id eouſq; vt vicinæ regionis pars aliqua occupetur, palpebra inuertitur: cum vero modica quidem in cute inſlāmatio eſt, at membrana quæ intus ad irim vſq; extenditur, valde deficit, tunc ſit, vt intro pal- pebra cōuertatur. quod vitium cum vtriſq; palpebris accidit, φίμασις, hoc eſt capiftratio, nuncu- patur: cum diducere eas æger atq; aperire ita oculum nequit. Idem morbus interdū in labijs oriſ, & præputio, & ano. cuius cauſa eadem eſt. Nam cum partes horum quæ extrinſecus ſunt, vehe-

Gal. in lib. Hipp. de iis quæ in medicatr. fiunt,

menti inflammatione corripiuntur, inuerti solent. eadem vitia in pudendis quoq; mulierum con-
tingunt: in vulneribus quoq; & omnibus quocunq; modo exulceratis existere consueuerunt,
in quibus cum partes quæ extrinsecus sunt, inflammatione infestant, labra vlcera inrorsum con-
uertuntur, quod cum fit, emaciata ac tenuia & flaccida esse ea pculdubio necesse est. quo. n. alio
modo fieri posset, vt ita prompte in interiorē partem deuoluerent: at interiorū partiū defectus
incidit vel ex tabida macie, cum locus nō alitur, vel ex manuum & scalpelli opera, quæ imodera-
te subiectam carnē exciderit, vel ex putredine quæ eā corruerit. His igitur affectionibus deliga-
tio accommodata adhibita prodest: inflammationi vero tm̄ abest vt profit, vt nocumētū quoq; asser-
re grauando soleat. ea tm̄ quia medicamētis inseruit, quæ inflammationē sedant, propterea necessa-
rio interdum assumi consuevit. Atq; ideo hic Hippocrates cōtracta inquit, cū adest qdem inflā-
matio, cōtraria agentibus nobis, i. deligationē euitātibus, curant, nisi maxima necessitas vrgeat,
quo videlicet imposita aliqua partibus inflāmatis contineantur. nā vbi absq; deligatione pman-
sura medicamenta speramus, nulla prorsus fascia est opus. quinetiam ea quæ continendi medica-
menti causa assumitur, ex tenuissimis leuissimisq; linteis facienda, & q̄ paucissimis potest conuo-
lutionibus, vel etiam vna tm̄ circūdanda est. id quod multos medicos latet, qui extrinsecus supra
tumorē inflammationis & cataplasmata crassa, & linteā dura & grauiā, & lanas multas, fasciarumq;
insuper copiam imponere nō verentur, quæ oīa cum inflammationem augeāt, inflāmatis maxime
contraria sunt. At si ea quæ contracta sunt, inflammatione caruerint, linteorum apparatū eundem
cum priore esse iubet: deligationem vero contrariā ei quæ expansis adhibebat, nam si illic prin-
cipium deligandi ē longinquo à sanis partibus faciebamus circūuoluendo ac protrahendo, com-
pressionemq; augendo, vsq; ad expansā, in contractis à parte ipsa affecta initio infecto ad partes
quæ circū circa sunt, cutem retrahemus. intelligendum tm̄ hic est quod ab Hippocrate fuit præ-
termisum, non. n. omnē ille horum vitiorum curationē, sed eam tm̄ quæ manuum opera exhibet,
describere proposuit. quocirca ego, vt integra oratio sit, quod deest adiungam. Quando aliquid
eorum quæ contracta sunt, inuertere voluerimus, prius replere subiectum locum, in quē conci-
derunt labra, vel linamentis, vel accommodato medicamento eousq; debemus, quoad contracta
pars reliquæ cuti æqualis reddatur: deinde ita deligationem, quam dixit, adhibere.

*Distorta dirigere oportet reliqua quidem eadem faciendo: at quæ abierunt, subligatione, agglutinatione, appen-
sione reducendo, & contrario modo contraria.* 33

Distortiones fiunt, cum vel à sua sede elabitur aliquid in exteriorem corporis partem, vel in-
rorsum in inanitatem aliquam plabitur. vt in naribus, si in exteriorem partē aut os, aut pinnula
earū abit, in eam partem: si in foramē descendit, inrorsum distortio fit. Simili modo quoq; in alijs
mēbris euenit. quorum oīum cōmunis curationis scopus auxilia ostendet. at cōmunis oīum sco-
pus est, contraria cōtrariorum esse remedia. quare etiam nunc quæ abierunt, cum alijs remedijs,
de quibus nunc dicere propositum non est, tum fascijs reducenda sunt. fasciarum autē modos ad
hæc vtilis ipse iam dixit. Subligatio igitur adhibenda, sicut superius & in abscedētibus, & expan-
sis, & cōtractis dictum est: agglutinatio vero, sicut in libro de articulis de naribus & maxilla scri-
psit: sed appensio, vt in libro de fracturis, vbi inquit in hunc modum. Nam si vel ossa vtraq; con-
fracta sint, vel inferius tantūmodo, & cui deligatio adhibita est, is mitella quadā manum habeat
appensam, mitellaq; ipsa ea parte, qua est fractura, plurimum contineat, ita vt hinc & inde manus
dependeat: in hoc alterum os in superiorem partem distortum deprehendat, necesse est. at si fra-
ctis ossibus & manus, & pars iuxta gibbum cubiti mitella sustineatur, reliqua autē cubiti pars su-
spensa non sit: in inferiorem partem os distortum inueniet. oportet igitur vt mitella molli quæ
latitudinem habeat, & plurimam cubiti partem & articulū ipsum manus equaliter suspendamus.
Hæc oratio prauam appensionem cū doceat, quæ distortionem efficit, curationem etiā distorto-
rum ostendit. Faciamus. n. alicui in inferiorem partem cubitum esse distortum, hunc in inferio-
re parte angusta mitella subiecta excipiemus. si in superiorem partem vero distortionē habeat,
appensionem adhibebimus, quæ ad inferius distorqueat. ea autē est, cum mitella partes iuxta ar-
ticulum manus & cubiti gibbum suspendēs, reliquum in medio interceptum cubitū in suspensum
relinquit. Quæadmodū etiā si in articulo manus sursum cōtigerit distortio, deorsum distorquen-
tem deligationē asseremus, quæ partem circa gibbum cubiti reprehendat, eam quæ circa articu-
lum est, pendulā omittat. Eodē modo in distortiōe quæ est ad gibbum in superiorem partem, ea
adhibēda est appensio, quæ solū ipsam sine stabilimēto destituens reliqua sustineat: quæ videlicet
etiā non distortū locum in inferiorē distorquere partem posset. nā vt semel dicā quæcūq; nondū
distorta distorquent, eæ quæ in contrariū modū distorta sunt, dirigunt. ac sicut in his, simili modo
circa tibiā & femur in totius cruris positionibus vel peccamus, vel recte nos gerimus. quod. n.
in brachio est appensio, id in crure positio est. vnde hic vnā cum appensionis noie positio quoq;
insuper est subintelligenda. Quod autē in fine orationis huius dixit & contrario modo contraria
potest etiam de antedictis deligationibus intelligi: vt dicat cōtrarias his affectiones corrigi ac sa-
nari, si contrario modo deligentur. verbi causa, abscedentibus cōtraria ea sunt, quæ præter natu-
ram in reſtitudinem fuerunt constituta, de quibus vtiq; satis à me superius dictum est.

Galeni